

Braşovii Lămpok

Ára 5 lej

Hétő
1932 * január 4

Főszerkesztő:
Sze'e Béla dr.

3. szám
XXXVIII évtől

Ára 5 lej

A NÉMET PÉNZÜGYEK ÁLLÁSA

A B. L. számára írta:

Dr. Dietrich Róbert Hermann birodalmi pénzügyminiszter

A német birodalom pénzügyi gazdasága a birodalomnak 1871-ben történt megalapítása óta, akárcsak az Egyesült Államoké, a világ-háború kiöréség fölöttébb korlátozott volt, mivel az egyenes adók, főképp a jövedelmi adók, nem álltak a birodalom rendelkezésére, hanem a szövetséges államoknak jutottak. A háború áttörte ezt a rendszert, s Erzberger, a Bauer-kormány pénzügyminisztere, meg is szüntette.

A létminimum 720 márka, egy más, 480 márkát tevő átalányösszeggel együtt tehát 1200 márka adómentes. A jövedelmi adó egyébként negyven százalék, ami a válság során 52 százalékra emelkedett. Ezenkívül vannak úgynevezett reáladók is, melyek az egyes iparüzők és birtokosok bevételeit ugyancsak megrovíditják. A jogi személyeknél az úgynevezett testületi adót a nyereség husz százalékában állapítják meg, ami az illetőkre kétszeres adóterhet jelent.

Miután az egyes országok és községek ekként elvesztették a jövedelem megadóztatásának a lehetőséget, másfajta bevételeik, az úgynevezett reáladók nem fedezték a pénzügyi szükségleteket. Emiatt kénytelenek voltak az országokat és községeket a birodalmi adókban, elsősorban a jövedelmi adókban részletetni, amik régebben őket illették.

A német kormányának szemére is vetették, hogy az egyes országoknak és községeknek sokat juttat és ezzel gondtalan gazdálkodásra ösztönzi őket. Németországban tisztában is vannak a rendszer hiányosságával, de az özszeomlás után, a szükségessé rend első követelményeivel szemben, nem volt más kiút. Egyébként is alaptalan az a vád, hogy a szövetséges államok és a községek sokat kapnak. Míg 1928-ban 3.412, 1929-ben 3.293 és 1930-ban 3.050 millió márkát utaltak ki részükre, 1931-ben ez alig lesz több 2.300 millió márkánál. Ezzel a visszaesséssel nagyon meg is nehezített az egyes államok és községek helyzete, mivel egyidejűleg a saját bevételeik is erősen megesapantak.

A német birodalom még a Hoover-év idején is a hadirokkantak és hátramaradtak ellátására, a volt tiszték nyugdíjára, a Dawes- és Young-kölesön kamataira, az elcsatolt német területekről elűzött németek támogatására és a békeszerződés által elvett magánjavakonok kárpótlására 2.2 milliárd márkát adt. A krízis során a rokkantak és hátramaradtak segélyét 1929 óta még 300 millióval is kellett szállítani. Egy invalidus, aki fél kezét és lábát veszítette, havonta kerek 88 márkát kap, aki csak félkezét, vagy fél lábát, havi 50 márkát. Erre senki sem mondhatja, hogy túl magas. S ma is még körülbelül 40 ezer ilyen hadirokkant s körülbelül egy millió hátramaradt van. Ez rendkívül magas szám, de Németország a háboruban mindent ami mozgósítható volt, mozgósított és valamennyi állam között a legnagyobb veszteséget szenvedte. Mindezekhez járul a belső kölcsönök 300 millió terhe, s az infláció által a német polgárságnak okozott károk, amiket generációk nem lesznek képesek kiheverni, s a háború után megnyilatkozni, hogy egész sereg kisember, akik a birodalomnak annak idején kölcsönt adtak a háborúra, ma öregek és munkaképtelenül, közellátásra szorultak.

Ha a 9.3 milliárd márka összkiadásból a fentebbi kiadásokat levonjuk, a birodalom állaga 4.4 milliárd márka lesz. Ebből egy milliárd és kétszáz millió a munkanélküliek ellátására szolgál. Amerikában tán azt mondják erre, hogy ez fölösleges, sorsukra kellene őket hagyni, vagy átengedni a magánjótékonyságnak, de öt millió munkanélkülinek ilyen bizonytalan helyzete az állam rendjét és biztonságát is veszélyeztetné. Nem szabad azt sem felejtetni, hogy Németországnak, melyet értékes tartományaitól, főképp termékeny ag-

rárterületeitől megfosztottak, mindössze 470 ezer négyzetkilométer területtel rendelkezik, melyen nem kevesebb, mint 64 millió ember lakik. Ez példátlan túlnépség, ami nincs a tizenhatszor akkora Amerikában, Alaskát nem is számítva. Már régebben is voltak hasonló gondok a túlnépség miatt, de a fölösleget sikerült a külföldre, — főképp Amerikába — irányítani.

Figyelembeveendő, hogy ma kevesebbet lehet vásárolni a pénzzel, mint a háború előtt. Az élet költségei még mindig 25—30 százalékkal magasabbak a háborúelőttiéknél.

Az összkiadás 1930-ban 11.9 milliárd már-

ka volt, 1931-re előirányoztatott 10.7 milliárd, melyet közben 9.3 milliárdra redukáltak és ez a csökkentés annak ellenére, hogy a jelenlegi átlagból 420 millió márka még a rendkívüli adósság törlesztésére és több, mint egy milliárd munkanélküliek ellátására fordítatik. Új adók és vámok bevételeiből ugyan 700 milliót várnak, mindazonáltal számítani kell rá, hogy az adók és vámok bevételei az 1931. költségvetési évben 2 milliárd márkával esökkenni fognak. Ezer való tekintettel további megtakarítások és továbbbi új adók válnak szükségessé. Az előbbiek a reparációs adósságoknál (1250 millió márka), a szövetséges ál-

lamoknak való kiutalásoknál (700 millió) és a kiadások csökkentésénél (650 millió) érhetőek el. A szükségrendelet nyomán a forgalmiadó 0.85 százalékról két százalékra emelkedik. Ebből 900 millió remélhető, amit a szövetséges államoknak és községeknek juttatnak. Lényeges megtakarítás történik a tisztviselői fizetések — immár — negyedidben való redukálásával.

Arról tehát beszélni sem szabad, hogy a német birodalom fényűző gazdaságot folytasson. Németország helyzete ma két okból nagyon súlyos: először, mivel kapcsolataink a világ-gazdasággal újra, immár harmadszor — összeomlás, infláció, nemzetközi hitel esődje, — tönkrementek; másodsor, mert a válság és a pénzühiány miatt, mely főképp a külföldi tőke kivonása következtében állt be, a német mezőgazdaság, melynek szervezete egyébként intakt, csak lassan dolgozhatik. A német kormány azonban azzal, hogy az állami bevételek megapadásának e rettenetes korszakában, minden hitel nélkül állva, pontosan teljesítette kötelezettségeit, s ma is a legnagyobb erőfeszítést teszi, s a német népre brutális terheket rak, hogy az egyensúlyt fenntartsa, eltöltélt akaratát tanúsítja, hogy a német gazdaság alapját, nevezetesen a birodalom fizetőképességét, megdönteni nem engedi.

Károly király ujévi nyilatkozata

— Az ujév megjavítja az ország közállapotait és gazdasági életét

Bukarest, január 2.

Ujév napját a fővárosban a szokásos ünnepek között ülték meg. A patriarcha, uson a metropolita ünnepélyes Te Deumot celebrált, amely után az uralkodó fogadta a szokásos ujévi üdvözléseket. A kormány nevében Jorga miniszterelnök üdvözölte az uralkodót, aki rövid beszédben válaszolt.

Az a meggyőződése, mondotta az uralkodó,

hogy az uj év megjavítja az ország közállapotait és gazdasági életét.

Ennek a célnak érdekében azonban minden felelős tényezőnek hivatása magaslatára kell emelkednie. Az uralkodó ezután a diplomáciai testület tagjait fogadta. A fogadtatások lezajlása után Károly király visszautazott Szinjába.

Uj recept a szegénység ellen

Udvarhelymegyét saját prefektusa akarja feloszlatni

Vajjon mi rejlik a turcsa akció mögött

Székelyudvarhely, január 2.

Az évszázadok óta fennálló ősrégi székely-székek, amelyet a modern idők közigazgatása Udvarhely vármegye néven könyvelt el, önállóságát és további életképességét egy olyan akció fenyegeti, amely a megye lakosságából jogosan válthatja ki a legnagyobb viszszakézet és felháborodást. Ez az akció a megye új prefektusától indult ki, tehát aítól az embertől, akinek tulajdonképpen az volna a feladata, és missziója, sőt kötelessége is, hogy megvédje anyagi és kulturális jólétét a mai szomorú viszonyok között is, fenntartsa és ha lehet, előbbre is vigye.

Udvarhely vármegye prefektusának egy nyilatkozata számol be arról, hogy mi is ennek az akciónak a lényege. Ez a nyilatkozat árulja el, hogy a prefektus milyen kényelmes uton-módon szeretné Udvarhely vármegye problémáit megoldani.

Szerinte a vármegye szegény lakossága sehogy sem tud a bajokból kivergődni s ezért az lenne a legmegfelelőbb megoldás, ha Udvarhely megyét kettészakítanák és részeit odacsatolnák Nagyiküllő és Marosmegyékhöz.

Egyelőre nem tudjuk, hogy Udvarhely-

megye prefektusát — aki rövid hivatali szolgálata alatt bizonyára nem alkotott tisztá képet megyéje gazdasági életéről — mi indíthatta erre a képtelen gondolatnak a fellevelesére. Milyen célok húzódnának meg nyilatkozata mögött, mely a történelem legviharosabb századaiban is épen és erőteljesen álló székely megyét meg akarja semmisíteni és be akarja olvasztani a más gazdaági körülmények között és bizonyára hasonló nehézségekkel küzködő Nagyiküllő és Maros megyékhez. Hiszen éppen Udvarhely vármegye lakossága járt elől a jó példával a szövetségi eszme kifejlesztésében s ma például 72 tejfeldolgozó telepe van, amelyek naponta 15 métermázsa kitünő minőségű vajot termelnek, s azonkívül elismert nevet vívtak ki maguknak a gyümölcssterilizálás terén is.

Az új udvarhelymegyei prefektus lehetetlen terve érthető felzúdulást okozott a megye lakosságában s annak bizonyára lesz alkalma és módja arra, hogy a rosszindulatú fantazmagória keresztülvitele ellen bejelentse tiltakozását és megakadályozza az akció sikerét. A megye lakossága nagyon is jól tudja, hogy mit jelent a más megyékkel való együttműködés, hi-

szén teljes 5 esztendőn keresztül tartozott a nagyiküllőmegyei mezőgazdasági kamarához. Ez 5 esztendő alatt Udvarhely megye gazdái körülbelül 1 millió lejt adtak a közös kamara céljaira, ahonnan összesen 50.000 lej került vissza a „szegény” Udvarhelyre.

De éppen gazdaságilag volna rendkívüli merénylet a prefektusi utópia keresztülvitele. Hiszen a megye kettéosztásával megszűnnének Udvarhely közhivatalai, amelyek a megyeszékhelynek életet és virágzást jelentettek s amelyeknek tisztviselői bizonyára a munkanélküliek szomorú gárdáját gyarapítanák.

Különös dolog, ha a kormány felelős tényezője csak azzal a megoldással tudja szolgálni a gondjaira bizott vármegyét, ha jólétét a teljes megsemmisítéssel akarja megteremteni. Pedig az is megoldás volna, ha a prefektus ur ilyen különös ötletek helyett egészségese énitő munka lehetőségeit nyújtotta volna „szegény” vármegyéje lakosságának.

Január 20-án kezdődik a leszerelési konferencia

London, január hó 2.

Beavatott értesülés szerint a tuszoni jóvátételi konferenciát minden valószínűség szerint január 20-án kezdik meg. Az előkészítő munkákat az érdekelt kormányok nagyrésze már meg is kezdte.

Nagyarányu tisztviselő és munkáselbocsátások Temesmegyében

Temesvár, január 2.

Az ujév alkalmából Temesmegyében ismét nagyobb arányu munkáselbocsátás vált esedékessé. Bankok, gyárak és nagyvállalatok mintegy 120 tisztviselőnek és 400 munkásnak mondtak fel. A Resica-művek ujjabb hatvan embert bocsátottak el, Aninán és Resicán pedig 600 munkást szabadságoltak.

Kifizetik a hátrálékos gabonaprémiumot

Bukarest, január 2.

A Nemzeti Bank 200 millió lej rendkívüli hirtelt nyújtott a kormánynak, hogy a gabonakiviteli prémiumokat kifizethesse. A prémiumok összege ugyanis 250 millióra rug s ebből a kormány most 200 milliót kiegyenlített a Nemzeti Banktól kiutalt rendkívüli hitel segítségével.

A KÉP

írta: MIKES IMRE

Örjöngeni és menekülni

Bukarest, január 2.

Nos, mit szól a tegnap éjszakai halotti torhoz? Kötően sikerült, mi? Az ember nem is gondolta volna, hogy ezt az áporodott illatú, elhülyült és vér-beteg szörnyűsülett, akít egy évvel ezelőtti „1931”-nek kereszteltünk, ilyen óriási ünnepléssel temetjük majd el. Miután Szilveszterrel szemben nincsen semmi-féle különösebb igényünk, csupán anyni, hogy dögvészig fájjunk, féktelenül igyunk és éktelenül orditozzunk, a tegnap-i ünnep nagyszerűen megfelelt hivatásának. Azt mondják, Bukarestben még soha nem volt hasonló méretű az újévi tömeggyűlés, mint ezidén.

Amár mindenki kezét tördeli a korsókalkotó, illetőleg korszakromboló váltság miatt, melynek állítólag mélypontjára értünk, a társadalom valóságát észévesztette az újév közeledtétől s olyan bachanalijába merült el, amilyen évszázadokra visszamenőleg ritkítja párját. A nyomorgó ország szegény fővárosa szórta a milliókat, tülekedés folyt a székekért, az emberek ezreket fizettek azért, hogy helyet foglalhassanak az asztal mellett s végül Szilveszter éjszakája tobzódó ki-csapongásokba fulladt bele.

Az egész örjöngő népiünnepély évés-sel, vagyis nem évessel, hanem zabálás-sal kezdődött. Még a szerény polgári helyeken is olyan fejedelmi menüket tá-laltak fel, amelyenkről csak a 18-ik század Franciaországáról szóló erkölcs-történeti művekben lehet, mint korszerű dokumentumokról, olvasni. Előttöm például az egyébként igen tisztos, csendes, rendez, józan Palermo-kávéház francia-nyelvű szilveszteri étlapja, mely a kö-vetkezőképpen néz ki:

Caviar frais
en tartines au beurre
Cocktail „Palermo” very dry
Consommé en tasse aux
Pailletes de parmesan
Délice d'Esturgeon
en belle-oue
Vol-au-vent à la Toulousaine
Dindonneau roti à la Broche
aux pommes pailles
Salade diplomate
Bombe glacée tutti-frutti
langue de chats
Corbeilles de fruits
Carpathines

A lelkesedő tömegek már este 9 óra-kor elkezdették a falást s oly hihetetlen mennyiségűt rejtettek el a bendő enge-delmes, ruganyos bélsátrómaiba, hogy a szilveszteri lakmározás tapasztalt ven-dégiparosok, konyhamesterek és pincérek egybehangozó véleménye szerint, már ter-mészeti tümeménynek számíthat. Ezután a borok, pezsgők és bőlék sűrű zápora mosott el mindent, ami ész, megfontol-tás és szemérem. Az együvéssodródott idegnek karneváli összevisszaságban ölelkeztek, csókolódtak s pofozkodtak egymással, paroxizmusig fajult az az idegdefektus, amit táncnak nevezünk s részeg Falstaff-ok sárga agyarakkal rö-högtek bele ifju asszonyok és hamvas leányzók édes arcaiba.

Hajnalfelé az uccák megteltek dőzsö-lőkkel és a megvirradó Újév vandál je-lenetekre ebrodott. Azt hiszem, az ér-zékek, szenvedélyek és ösztönök ehez ha-sonló dühöngésére csak Marseilleben volt példa, ahol az emlékezetes lakoma — ha jól emlékszem — szintén Szilveszter-kor zajlott le. Talán teccenek tudni, hogy e világszerte hírhedt dorbézolás alkalmá-val a déli tartományok főkörmányzója,

egyébként egy igen tiszteletreméltó gen-tleman, a XIV. Lajosról elnevezett aven-uen számos előkelő dáma és nemes lo-vag szemellettára forrón átkarolta a fő-polgármester kissé molett, de egészében mégis csinos nejt. Erre a főpolgármester, aki gavallér volt világeletemben, faunkod-ni kezdett a főügyész hitvese körül. A főügyész feltékenységtől gyötörve, gyors (és sikeres) ostromot intézett az árvaszéki ülnök leánya ellen, míg a garnizon pa-rancsnoka a tengerészeti hatóság főkapitányának asszonyával szemben mutat-kozott férfiúnak.

Végül rettentő kavardás alakult ki, melynek zavaraj közepette Sade lovag,

az ünnepség főrendezője, megszükkette feleségének 16 éves hugát s meg sem ál-lott vele egész Firenzeig.

Erről a kissé eltulzott mulatságról, a mennyiben érdeklő olvasót, bő részle-tetek közöltek annakidején a lapok. Kül-lönösen ajánlhatom a „Curier de Paris” 1784. január 14-iki számát, a második és harmadik oldalon. De igen könnyed és kimerítő a „Mercur Lyonnais” 1784. ja-nuár 22-iki tudósítása is, ámbar ez ellen-zéki szempontból tárgyalja az ügyet.

Bukaresti tegnapi Szilveszterét és a marseillesi lakomát természetesen csak az élénkebb érzékeltetés kedvéért hasonlítottam össze. Nem, kérem, a Bu-levardul Elisabeta távolról sem volt oly botrányok színhelye, mint az Avenue Louis XIV. De azért szégyenkezni a s okunk. Meglehetősen kitettünk magun-kért és 1931-et oly vad dárídóba fojtot-tuk bele, amilyenről csak egyszer beszélt a nagyapám, de ő is csak a nagyapjától hallotta.

Vita folyik afelől, mi váltotta ki ezt az öldöklő tobzódást?

Némelyek azt vallják, hogy az egész egyszerű és könnyen megmagyarázható közgazdasági jelenség volt. Egyrészt a pénzt a bankok iránti bizalmatlanság-ból mindenki otthon őrzi, tehát könnyen adódik a költsékezés. Másrészt állandóan rémhírek keringenek a levegőben, va-gyondézsma, új bankó, infláció, devalvá-ció meg egyéb fene, félnek az emberek. — Legalább mulassak egyet, mielőtt

Szilveszteri betörés az aradi gyermekkorházban, amelyet a kórház sikkasztó gondnoka követett el

Arad, január 2.

Szilveszter napján, este 9 órakor az aradi gyermekkorház igazgatósága arról tett jelentést, hogy a hivatalos helyisé-gekben levő pénztárcakönyvet ismeretlen tettesek feltörték és kifosztották. A rend-őség azonnal helyszíni szemlét tartott a gyermekkorház irodájában és megállapi-totta, hogy a jól felkészült és a terccpel minden bizonnyal ismerős betörő alkul-csal nyitotta fel a pénztárcakönyvet s ab-ból

összesen 162.000 lejt, a kórházi alkal-mazottak elsőjei fizetésére szánt össze-get vitte el magával. A betörést egyébként a kórház portása vette észre 9 óra tájban, amikor szoká-

sos ellenőrző körutját megtette. Ma délelőttre a gyermekkorházban tör-tént kasszaosztogatás ügyében megindi-tott nyomozás ügyében szenzációs fordul-tat történt.

A rendőség letartóztatta a kórház gondnokát, akinek a nevét a nyomozás érdekeire való tekintettel egyelőre nem adtuk ki.

A gondnokot január elsőjére máshová helyezték át s a rendőség feltevése sze-rint a gondnok önbetörést követett el, hogy a sikkasztásainak nyomát eltüntesse. Igaz, hogy a gondnok a betörés ide-jére alibit igazolt, de a rendőségen mégis fogvatartják, mert azt hiszik, hogy az alibit már előre kitervezte.

Tizennyolcórás vasuti üzemzavart okozott a hóesés Magyarországon

Budapest viszont most is hőmentes maradt

Budapest, január 2.

Újév napján egész Magyarországon megindult a nagyarányú havazás.

A hófúvás tizennyolc órás vasuti zavart idézett elő.

Debrecen, Nyiregyháza, Szolnok, Békés-csaba és Pécs környékén kénytelenek voltak a forgalmat teljesen leállítani.

A behavazott mellékvonalakkal ezem-ben a fővonalakon nem lépett fel jelen-

több zavar, bár Szolnok és Ujvács köz-ött csak egy sín páron bonyolítják le a közlekedést.

Budapest egyébként teljesen hőmentes. A telefonközpont értesülései szerint a hó-vihar következtében az ország keleti és déli részein kisebb üzemzavar volt, de az ünnepnapok folytán különben is lecsök-kent forgalomban nem okozott bonyo-dalmat.

Romániában is nagy zavarokat idézett elő a hóesés

Bukarest, január 2.

Bukarestben pénteken délután sűrű záporosodás kezdett hullani, amely a mind-inkebb lehűlő szél miatt havazásra vál-tozott. Este már sűrű pelyhekben szakadt a hó. Erdélyben már a kora délutáni órákban megindult a havazás. A főváros-ba mindenfelől erős hóviharakról és for-galmi zavarokról érkeztek jelentések.

Ezek szerint a CFR vonalain a hava-zás több helyen megakasztotta a forgal-mat és a vonatok menetrendjében előre nem látott zavarokat okozott. A Temes-vár felől érkező vonatok például átlag 6 óras késéssel futottak be a bukaresti pályaudvarra. A Szimplon-expressz — amelynek menetrend szerint 6 óra 45 perckor kellett volna tegnap hajnalban megérkeznie — csak délelőtt 10 órakor futott be Bukarestbe. A késést az okozta, hogy a hófergeteg miatt 6 óra hosszal kellett várakoznia a szabadkai állomáson.

A posta és táviráda vezérigazgatóság je-lentései szerint a váratlan hóvihar a táviró hálózatban is olyan súlyos káro-kat okozott, hogy Bukarest és Brassó között már Szilveszter éjszakáján több-ször megszünt az érintkezés. Újév napján

pedig annyira elromlottak a vonalak, hogy a Brassóba szánt táviratokat csak Nagyváradon keresztül sikerült továbbí-tani. Tövis környékén a szélvihar több te-lefonpóznát csavart ki helyéből. Arad és Tövis között is több helyen megrongáló-dott a vonal, annyira, hogy Budapest és a román főváros között a telefonösszeköt-tetésben is nehézségek voltak. Szünetel a távbeszélőösszeköttetés Prága és Bukarest között, valamint Konstantinápolyal és Szófiával is. A Bécsbe szülő táviratokat a temesvári szikratáviró állomás közve-títésével közvetítik.

Aradmegyében megszünt az autóbustorgalom

A hóviharak Aradmegyében is komoly zavarokat okoztak. A félméteres hőtüme-zek miatt az Aradról kiinduló autóbustor-galom teljesen szünetel. A vonatok nagy késéssel közlekednek. A budapesti nemzetközi gyorsvonat 4 óras késéssel érkezett be elsőjén este, az Erdély felől érkező vonatok pedig még nagyobb késé-seket szenvedtek.

Margit-Penzio Bucurestben Strada Brezoianu No 8 (falu Elisabeta) — Erdélyiek ta-lálkozó helye Hivatalos Esperanto Otthon 30 és 25 leles ebéd és vacsora menük. Minden szombat este disznót Kíváló konyha. Szilveszter estére asztal rendelések már most. Tulajdonos: PERNUSI PERSA MARGIT.

elvezetem a vagyonomafi.

Mások viszont azt vélik, hogy a tegnap-i eszevesztett Szilveszter kortünet volt, a mint kortünet volt a patriciusok féktelen örjöngése is a lehanyatló Rómában, vagy XVI. Lajosnak és az arisztokráciának gyilkos, fényűző bódulata a polgárság forradalmát megelőző évtizedekben s a mint kortünet manapság...

Pardon, erről nem szabad beszélni. Ugyis teccik tudni, mire gondolok.

Sokan lelki okait látják a példátlan szilveszteri elfeledkezésnek. Eh, annyit szenvedtünk a múlt esztendőben és még többet fogunk a következőben, álljunk meg hát pillanatra s igyunk egyet rája. Maszlag és áfium ez a mai élet, aki ma tehető s, holnap már rongyos kódis lehet s aki ma feddhetetlen polgár, hol-napra már beköltöztetik a cellába. In-tézmények, rendek, osztályok s világok harcolnak egymással, negyvennyolc óra múlva már mézszárszékre kerülhetsz. Ki tud itt következtetni, kalkulálni, jósolni? Minden valóságmentes és mégis minden lehetséges.

Hát igyunk! Sorsunk tragédiája ellen legjobb szer a feledés, a mámor, a bor, melyben benne rejtezik az igazság, hogy... Jó örjöngeni és menekülni.

Persze csak annak, aki a nagy Chaos-tól retteg ahelyett, hogy igájába törné és új Jövővé alakítaná!

A falás és nyakalás Reveillonja helyett az eszme és igazság Rebellionja által.

HALLÓ, ITT RÁDIÓ B. L.

SPEAKER: Tomcsa Sándor

Hölgyeim és Uraim, közgazdasági sá-rámot ad elő egy Megdőbent.

Vége, végell! Lehetetlen, hogy már ide-jutottunk volna. Lehetetlen, hogy már ott tartunk, hogy a megszorított emberi agy, a meghajszolt gondolat, ez a szomorú té-pelt madár a reménytelenség tengerén valamelyes bázist, lehetőségét vél látni abban a szalmazsál-árnyékban, melyet én anyagiakban képviselek? Létezhetik fan-tázia, elgondolás, töprengés, tero? és le-het a felcsillanó remény és egy eszelges pénzügyi tranzakció tárgya az a cérna-szimbólum, mely engem, engem! a Pénz-hez fűz? Jöhett ez az idő, mikor egy el-me, egy normális agy, ilyen irányban foglalkozhatott személyemmel? Minden-bizonnyal átgondolta kereseti lehetőségei-met, törte a fejét kiadásaimon, számba-vette passzióimat, szenvedélyeimet, meg-dőbentette, hogy a napokban egy új kalapot látott rajtam, visszagondolt ele-jtett szavaimra, eszelges papírt vett elő, számolt és azt mormogta, hogy az utóbbi időben nem látott azzal a nővel, ez fel-vidította, egy összeget leirt nyolcvanszor, elgondolkozott, úgy vélte, hogy rám lehet alapítani, mégis is vette a ka'apját és nem pukasztotta szét az a gondolat, hogy... Es képes volt rá, realisan látta, hogy ebbe az elgondolásába, ebbe a fel-tételezhetőségbe öt lej autóbust-díjat be-invesztáljon...

Istenem, Istenem, hol zuhanhatunk már!

Nem is hinném, agyrémnek minősíte-ném, idegzavarának gondolnám az egészet, ha nem füstölgne itt előttem féligszivott cigarettája. Itt volt a kalapja, s a le-vegőben régi Houbigant heroadó illata szálldos...

Tulajdonképp csak távolról ismerem, jobban mondva: távolról irigylem. Iri-gyeltem szoliditását a magán és üzleti életében, irigyeltem kiegyensúlyozott éle-tét, irigyeltem családját, takaré-köny-vét, üzletmenetét, szeretőjét, lezser urias-ságát, külföldi utazásait, álmok nélküli jövőjét.

Irigyeltem s zilált anyagi viszonyaim tákolmányáról csodálkozva pillantottam fel erre a szolid, stabil angol bajszos va-gyon-komplexumra.

Aztán... aztán, ma újév első napján éppen az ágy alól bujtam elő — hona a b. u. é-t kívánok elől tüntem el hosz-szabb-rövidebb időre — mikor kopogtak.

Az em'ített ur volt. Ó, az ember úgy érzi, Abban a pil-lanatban tisztában voltam. Lehet, látta, hogy tegnap két tojást rendeltem po-hárba.

Nem teketóriázott sokat. Ötszáz lejt kért kölcsön. Azt mondta, minden remé-nye bennem van.

Halljátok emberek, állatok, fák, kövek: bennem.

Bennem. Aki irással keresem a kenyerem, Erdélyben, És magyarul.

Azt hiszem sírova fakadtam. Nem is hinném, idegzavarának gondol-nám, ha nem füstölgne előttem ez a fé-ligszivott cigarettá és nem töltötte volna be a szobámat valami régi-régi Houbi-gant heroadó illata.

EURÓPA-BÁR

BRASSÓ

Január 1-től új szenzációs műsor.

A brassói közönség által meg-kedvelt kiváló GIDALI Jazz—

Tangó — Band.

Meleg konyha — reggelig

Az orosz-román tárgyalások ismeretlen kulissza-titkai

A történelmi jelenet: az orosz megbízott kezét fogja a román követtel. Megszűnik Romániában a bolsevista propaganda. A véres török példa. Miért akar kibékülni a Szovjet. Mit kér Románia Oroszországtól?

Bukarest, január 2.
Az orosz-román diplomáciai tárgyalások ügyében ma szenzációs, sőt mondatnyi történelmi jelentőségű fordulat történt. A háború óta első ízben fordult elő, hogy az orosz szovjet közvetlenül, minden közvetítő mellőzésével fordult a román külügyminisztériumhoz és ezzel ténylegesen meg is indultak a közvetlen tárgyalások a szovjet és Románia között.
A történelmi jelentőségű tény az ankarai román követségen zajlott le, ahol

a szovjet törökországi megbízottja barátságosan kezelt fogott Románia ottani delegátusával és kedélyes eszmecsere közben elmondta, hogy a szovjet igenis hajlandó Romániával közvetlenül tárgyalni a tervezett megnevezési paktumról.
Egyben bejelentette, hogy a szovjet részéről felhatalmazást kapott arra nézve, hogy a tényleges tárgyalások idejét és színhelyét ők ketten, tehát az ankarai szovjet megbízott és Románia törökországi követe közösen állapítsák meg.

nia területén, — a törökországi példára hivatkozik.
Törökország és Oroszország között nemrégiben folytak le a politikai és gazdasági viszony helyreállítását célzó tárgyalások, melyek teljes eredményre is vezettek.
Ma Törökország és Oroszország között a békeviszonyokra emlékeztető kapcsolatok vannak.
A szovjet ünnepélyes ígéretet tett arra nézve, hogy ezután tartózkodni fog mindenféle kommunista propagandától. A

paktum aláírása után a török rendőrség elfogott néhány kommunista agitátort, a kikre sikerült rábizonyítani, hogy a szovjet megbízásból agitálnak Törökországban. A török kormány erre brutális represszáival válaszolt: Könyörtelenül sorban kivégeztette a szovjet agitátorokat.
A szovjet hallgatni volt kénytelen és a bukaresti külügyminisztérium információi szerint ma Törökországban a véres és brutális intézkedés következtében szinte teljesen megszűnt a kommunista agitáció.
A most meginduló tárgyalások folyamán a bukaresti diplomácia a török példára hivatkozva hasonló feltételt akar szabni a szovjet részére:
Tessék teljesen tartózkodni a román területen való bolsevik agitációtól. Tessék feloszlanni az ország területén levő szervezeteket és tessék visszahívni az országban tartózkodó szovjet megbízottakat.

Varsó—Riga—Ankara vagy Páris

A közvetlen tárgyalások ezzel hivatalosan és formailag is megindultak. Egyelőre még csak a tárgyalások színhelyének és idejének megállapításáról van szó, azonban ma már senki előtt sem lehet kétséges, hogy a két, eddig farkasszemet néző állam megbízottjai rövid néhány napon belül helyet foglalnak a zöld tárgyaló asztal mellett. Már az is jezi, hogy milyen sorsdöntően fontos tárgyalásokról lesz szó, hogy a tárgyalási színhely kiválasztása mennyi fejtörést okoz a két állam diplomáciájának. Stalin Moszkvát ajánlotta, amit azonban a románok nem fogadtak el és Moszkva helyett Varsót, esetleg Rigát ajánlották.

sal, kétségtelen, hogy rövidesen meg tudnak állapodni abban, hogy ezek a mindkét államra nézve rendkívül fontos tárgyalások színhelye hol legyen. Az eddigi

Stalin

információink szerint a tárgyalások időpontjában már megtörtént a megállapodás:
január 10 és 15 között ülnek össze a két állam megbízottjai és nincs kizárva, hogy a szovjet elfogadja a román álláspontot s a megbeszéléseket Párisban folytatják le.

Miért nyujt békejobbot a Szovjet — Romániának?

Önkénytelenül is felvetődik most a kérdés, hogy mi késztette a szovjetet arra, hogy sorban egymásután békejobbot nyujtson az eddigi ellenségeinek. A nagy külföldi lapok két magyarázatát találják a szovjet békekészségének.
Az első: Oroszország minden erejét le-

foglalja az ötéves terv keresztülvitele és a cél elérése érdekében szüksége van a nyugati kapitalista államok segítségére.
A másik: Az orosz-kinai konfliktus súlyosan érinti a szovjet ázsiai érdekeltségeit és minden felesleges energiát a távol kelet felé szeretné koncentrálni.

A kilizetetlen cári adósságok a háttérben

A világsajtó vezető organumai ugyan csak két pontban magyarázzák meg a francia diplomácia állásfoglalását, mely végeredményben a francia-orosz megnevezési paktum megkötésére vezettek.

dósságokat rendezze. Ismeretes, hogy a szovjet több ízben kijelentette, hogy ezeket „a bűnben fogant” adósságokat nem hajlandó elismerni. Már pedig a francia kistökécek, az úgynevezett „rentiére” sokszáz milliót fektettek a háború előtt a biztosnak látszó papirokba. A franciák évek óta tartó unszolásának végre meglett az eredménye.

Az első: Franciaország már régóta rossz szemmel nézte azt az élénk árucserét, a mely Németország és Oroszország között évek óta nagy intenzivitással folyt. A francia ipar és a francia kereskedelem a francia diplomácia segítségével piacot akar magának szerezni Oroszországban, hogy ott is felvegye a gazdasági harcot Németországgal.

A szovjet ma már hajlandó ezeket az adósságokat magára vállalni, és a most megkötött megnevezési paktum egyik függeléke erre nézve pontos intézkedéseket is tartalmaz.
Ilyen előzmények között ülnek össze néhány nap múlva az orosz és román állam megbízottjai, hogy Kelet-Európa sorsa felett döntsenek.

Hatvan antifasiszta merénylet Amerikában

Három halott és számos sebesült

A szétküldött bombák közül 3 felrobbant

Newyork, január 2.
Ismeretes, hogy az Egyesült Államok területén napiróndon vannak az antifasciszta által elküldött merényletek. Újév napján hatvan ilyen bombát küld-

tek szét, amelyek közül három felrobbant. Az újévi antifasciszta merényletnek három halott és számos sebesült áldozata van.

Borzalmas vérfürdő egy spanyol városban

Egy fiatal ember bosszúból kiirtotta szerelmese egész családját, aztán öngyilkos lett

Madrid, január hó 2.
Borzalmas vérfürdőt rendezett Ovizzo spanyolországi városkában egy parasztlégény, aki egy vendéglős leányának udvarolt, aki azonban nem akarta meghallgatni.
A szerelmes fiatal ember tegnap megjelent a leány lakásán és ott először agyonlőtte a vendéglőst, majd annak

két leányát, vejét, végül pedig szerelmével végzett. Valamennyien azonnal meghaltak. A borzalmas tett elkövetése után kiment a vendéglős udvarára és ott önmagát lölte főbe. Ő is azonnal kiszenvedett. A megdöbbentő dráma az egész városkát izgalomban tartja.

A tárgyalások előzményei

A szovjettel történő tárgyalásoknak — még mielőtt azok megkezdődtek volna — már is van egy néhány egészen szenzációs kulisszatitka. Mint ismeretes a most meginduló tárgyalásokat az eredményezett, hogy Franciaország már három hónappal ezelőtt végleges megállapodást létesített a szovjettel. Egyes lapok már mint befejezett tényt közölték, hogy Franciaország és a szovjet között létrejött a kölcsönös megnevezési paktum. Ezzel szemben az igazság a következő:

a megállapodások végleges aláírása csak akkor történhetik meg, ha Oroszország Lengyelországgal is hasonló megállapodást létesít.

Igy indultak meg a tárgyalások Oroszország és Lengyelország között. És éppen ebben rejlik a francia diplomácia győzelme. A lengyelek a tárgyalások folyamán szintén bejelentették, hogy a folyamatban levő megbeszélések eredményét csakis abban az esetben irhatják alá, ha Oroszország teljesen azonos megállapodásokat hajlandó létesíteni Romániával is.

Igy, ilyen kacsringós uton került Románia abba a helyzetbe, hogy Oroszországgal felvehesse a tárgyalások fonalát.

Miről tárgyalnak a román-orosz megbízottak?

A franciák és oroszok között kötött paktum szövegét már nyilvánosságra hozták, sőt már nagyvonalakban ismerjük annak a megállapodásnak a szövegét is, a mely felett már megállapodott a szovjet Lengyelországgal.
Ezek alapján már következtetni lehet arra, hogy a román-orosz tárgyalások milyen irányban fognak mozogni.
A francia-orosz egyezség szerint a paktumot aláíró két állam közül egyik sem

vehet részt olyan államszövetségben, a mely politikai vagy gazdasági háborút tervez a paktum aláíró fél területe ellen.

A lengyel-orosz paktum majdnem azonos szövegben kerül aláírásra és ebben a paktumban — ami a határokat illeti — hivatkozás történik arra, hogy Lengyelország és a Szovjet között 1923-ban történt békeszerződés kapcsán a két állam más elismerte egymás határainak sérthetetlenességét.

Románia két feltétele

A román diplomácia — a most meginduló tárgyalások folyamán — a fentebb említett feltételeken kívül két, román szempontból nagylontosságu kérdésre kér határozott és precíz választ.
Az első: Beszarábia elismerésének kérdése. Ugy a francia, mint a lengyel paktum szövegébe is lehet magyarázni a határok érintettségének biztosítását. Ha valamelyik állam megnevezési paktumot köt az egyik állammal, egészen érthető, hogy ezzel már el is ismerte az érvényben levő határokat. A román diplomácia azonban azt szeretné elérni, hogy a szovjet ünnepélyesen és a világ közvéleményének ítélőszéke előtt is je-

lentsse ki, hogy minden időkre és véglegesen lemond Beszarábiáról.

Megszűnik a bolsevista propaganda Romániában

A másik kérdés, amelynek elintézése nélkül Románia aligha írja alá a megnevezési paktumot:

a bolsevik propaganda teljes megszüntetésének biztosítása Románia területén.

Amikor Románia azt követeli a szovjettől, hogy minden tőle telhető eszközzel és nemcsak formailag, hanem ténylegesen is szüntesse be a bolsevik agitációt Romá-

BRASSO „Modern Mozdó” Telefon 518	
Szombaton, Vasárnap, a világsikerű csodalilim, németül beszélő filmóriás	Következő műsor: Dupont rendezésében Ana Sten a lőszerepben
TRADER HORN Felej hetetlen Dzsungelfilm.	Salto Mortale (HALÁLUGRAS) Németül beszélő extra-száger.
VILÁGSZENZÁCIÓ! KOLONLRÖESSÉG! Vasárnap délelő 11-1-g MÁKINÉ: „A RAJN I VIRÁGA” német filmopera 1. — 10 15 lelt. helyvárak.	JÖN: Sharlotte Sura és Fel x Bressart-al JÖN: „ÖNAGYSÁGA ÉS A SOFFÓR”
A pénztárnál kedvezményes 25 lejes 1. helyre érvényes jegyekre szóló könyvecskék kaphatók — Ára 100 lei	

MIKOR KÖVETTE EL POLITIKAI KARRIERJÉNEK LEGNAGYOBB HIBÁJÁT

A pártvezérek ujévi önvallomásai egy körkérdés kapcsán

Bukarest, január 2.

Az egyik nagy bukaresti lap szerkesztésével fordult ujév alkalmából az ország vezető politikusaikhoz. A nem mindennapi kérdés így hangzott:

— Politikai karrierjében mikor követte el a legnagyobb hibát?

A kérdésre Jorga miniszterelnöktől kezdve majdnem az összes nagy vezető politikus válaszolt. És ezek a válaszok, — melyek közül egynehányat az alábbiakban közlünk, — mindennél jobban jellemzik nemcsak a nyilatkozó politikust, hanem azt a zűrvazaros belpolitikai helyzetet is, amelyben élünk.

Jorga miniszterelnök:

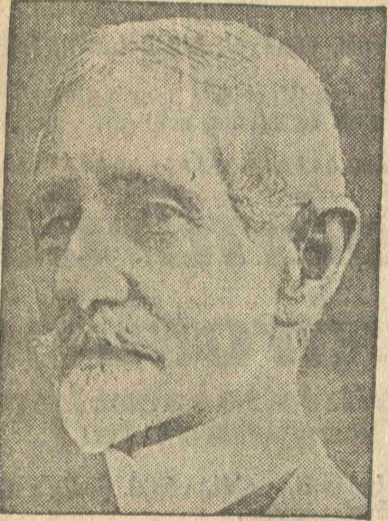
Az újságíró Jorga miniszterelnököt a képviselőház folyosóján találta, a parlament bezárásának napján. A miniszterelnök igen jó kedvében volt és bátorította fel a nagy bukaresti lap munkatársát, hogy hozzá lépjen és föltegye nem mindennapi kérdését. Jorga válasza így hangzott:

— En nem politizálok. — És így velem kapcsolatban nem is lehet szó politikai hibákról. De különben... Elkövettem és mindennap elkövetek hibákat. Hogy melyik volt a legnagyobb közülük? En magam nem tudom megítélni őket, mert hisz rólam van szó. Lehetséges azonban, hogy életem nagy hibáját csak ezután fogom elkövetni...

Averescu marsall:

A marsall dolgozó szobájában, íróasztala mellett ülve, hallgatta végig az újságíró kérdését és amint az alábbi válaszból is kitűnik, unottan, öregesen, rosszhangulatban diktált:

— Életem legnagyobb hibája az volt, hogy engedtem a boldogult Ferdinánd király kívánságának és politikai pályára adtam fejemet. A politikai pályámra magammal vittem katonai nevelésemet és így nem tudtam elsajátítani a politikai élet ravaszságait. Emiatt voltak mindég kellemetlenségeim...

Duca liberális pártfőnök:

Duca, mielőtt a politikai pályára adta volna magát, újságíró volt és ezzel magyarázható, hogy roppant készséggel állott az intervjut kérő újságíró rendelkezésére.

— Egész életemen keresztül ugyanazon eszme szolgálatában álltam és büszkén vallhatom, hogy soha le nem tértem kifizető célhoz vezető utamról. Így a legjobb lelkiismeretem szerint vallhatom, hogy soha egyetlen olyan politikai hibát nem követtem el, melyet ma sajnálnom kellene.

Goga Oktávián:

Miután az ötvenedik születésnapja alkalmából heteken keresztül ünnepezték Goga Oktáviánt, a költőt, így az újságíró a politikus Gogához tette fel indiszkrét kérdését, amelyre a következő választ kapta:

— Igaza van, a politikus karrierjének megismeréséhez ismerni kell azt az utat, melyen célkitűzéséhez haladt; tudni kell, hogy az eléje tornyosuló problémákkal szemben hogyan viselkedett. Ugyanez a szigorú kritikai megállapítás rám is vonatkozik... Öszintén szólva úgy hiszem, hogy nekem sikerült az egyenes utat megtalálnom. Kár volna azonban letagadni, hogy nem vagyok apró hibáktól mentes, tekintve, hogy minden műhelyben, ahol alkotó munka folyik, visszamarad kispertni való hulladék.

Mironescu, volt miniszterelnök:

Szókása szerint, most is hosszasan gondolkodott a válaszon és aztán megfontoltan, minden szót jól tagolva, adott feleletet az indiszkrét kérdésre:

— A politika különösen natanak... jelleget. Ez azt jelenti, hogy gyakran előfordulnak hibák. Mindannyian elkövettük azokat. A saját magam legnagyobb hibáját azonban csak az idők tárolata állapíthatja meg...

Madgearu, volt miniszter:

Ma kétségtelenül Madgearu Románia legjobban támadott és megvédott politikus és így a válasz, melyet az újságíró kérdésére

adott, kétségtelenül a politikai pikantéria szenzációjával bír:

— Nem jut eszembe, hogy egyetlen politi-

Krajováról visszament Dávára meghalni

Egy román pénzügyi tisztviselő tragikus halála

Dáva, január 2.

A romániai tisztviselőnyomornak megrendítően tragikus fejezete játszódott le ujév napján a dávai Várhegyen. Egy régebben Dáván szolgálatot teljesítő pénzügyi tisztviselő, Paulescu György, akit az elmúlt év augusztusában Krajovára helyeztek át, a napokban visszaérkezett Dávára. Ismerőseinek, akikkel találkozott, azt a felvilágosítást adta, hogy barátainak meglátogatása végett jött régi szolgálati helyére. Tegnap, ujév napján, Paulescu felment a dávai Várhegyre és hogy mi történt ott vele, arról Dózsa Lajos dávai lakos adott jelentést a rendőrségnek.

Dózsa tudnillik délután 5 és 6 óra kö-

zött utja közben akasztott emberre lett figyelmes és az öngyilkosságról azonnal jelentést tett a dávai rendőrközségnek.

A rendőri bizottság azonnal kiszállt a Várhegyre és megállapította, hogy az öngyilkos nem más, mint Paulescu, akiről ismerősei sem sejtették, hogy tulajdonképpen meghalni jött vissza Krajováról Dávára.

A tragikus sorsú tisztviselő szobájában baleseteket találtak, amelyben a fiatal ember bocsánatot kért végzetes tettéért a bátyjaitól, akiknek elvisehelhetlen nyomorát és nékülözéseit hozta fel öngyilkossága okául.

Brüsszeli jogi doktorok Nagyváradon

Lehet-e Moşoiu Tibériu jogtanár?

Nagyvárad, január 2.

Moldoveanu Jonel nagyváradai ügyvéd doktori címével kapcsolatban foglalkozott első ízben az ügyvédi kamara a gyanús doktorátusok dolgával. Moldoveanu Jonel brüsszeli doktori diploma alapján kérte az ügyvédi kamarát, hogy jegyezze be az ő doktori címét.

A nagyváradai ügyvédi kamara vezetősége megtagadta az ügyvéd kérsének teljesítését, azzal az indoklással, hogy a doktori diplomája külföldi és így nosztrifikálni kell azt a román kormánnyal. Mivel Moldoveanu ügyvéd ennek dacára használta továbbra is a doktori címet, az ügyvédi kamara megkeresést intézett a belga kormány bukaresti követéhez, akitől felvilágosítást kért a brüsszeli Universitatea Politehnic című magánegyetemről.

A bukaresti belga követ erre azt írta a nagyváradai ügyvédi kamarának, hogy a belga állam nem ismerte el azt az egyetemet, annak államtudományi és társadalomtudományi doktori diplomái illegálisak, annál is inkább, mert a belga kormány értesülése szerint

ez az álegyetem mindenkinek kiadja a doktori diplomát, aki tíz-huszezer lej mellett a disszertációhoz, amit beküld.

A belga követségnek erre az értesítésére a nagyváradai ügyvédi kamara jogtalannak jelentette ki Moldoveanu Jonel ügyvéd doktori címének használatát. Moldoveanun igen érzékenyen érintette a kamara vezetőségének állásfoglalása és meglehetősen éleshangu felebebesben fordult az ügyvédi kar egyeteme elé.

A brüsszeli hamis diplomagyárban szerzett doktori oklevél több nagyváradai főtisztviselő is, de ezek legtöbbször nem használja már a kalandosan szerzett doktori címet. Akik azonban használják azt, azok ellen kihágási eljárás indul és valószínűleg alaposan rájuk huzzák a vizes lepedőt, mert a törvény huszezer lejig terjedő bírságot állapít meg a címhiborlókra. Éppen annyit, amennyibe a hamis diploma került.

Különös pikantériája a diplomabotránynak, hogy olyan vádak hangzottak el nyilvánosan, amelyek szerint

ugyanilyen hamis brüsszeli diploma alapján használja a doktori címet a nagyváradai jogakadémia jogi fakultásának tanára, Moşoiu Tibériu, Moşoiu tábornok fia is.

Ez annál feltűnőbb, mert míg az ügyvédséghez ma még nem kötelező a doktorátus, addig a jogakadémia rendes tanára csak az lehet, akinek doktori diplomája van.

Igy aztán megtörténhetik, hogy ha Moşoiu Tibériu professzorról bebizonyítják, hogy csak a brüsszeli zugegyetem hamis diplomája alapján használja a doktori címet, elveszti a professzori tanszéket is.

CLARION

Tip.45 • RADIO
Az első amerikai rádió mely 2000 m-ig fog

Mert az első 200 DRB. HOSZSU HULLÁMU KÉSZÜLEKET A KÖZPILLANU KÉSZÜLEKEK ARÁBAN HOZZA RENDES AR. FORGALOMBA TIP.45 (2000 m) 15.500 LEI TIP.40 (600m) 13.500 LEI

98% nura lone RADIOGLOBUS BUKAREST

Brassói képviselő ENERGIA Brassó, Kapu utca 8.

1938

A kincstár,
az üzlet,
az ipar,
a föld

Mélyponton az élet Romániában

Fekete statisztika 1931-ről Fekete statisztika 1932-re

Bukarest, január 2.

Elérkezett az évvégi összegezés, a mérlegzárás napja. Újévvel lezárjuk az 1931-es esztendő napjait, amelyek a legviharosabb ütközeteket örökítették meg az emberiség gazdasági életének történetében. Elmúlt egy súlyos megpróbáltatásokkal és nyomorral teli év és következik egy új, amely még kilátástalanabb és még szomorúbb lesz.

Nem ijesztés ez és nem hangzatos peszezmizmus, hanem a gazdasági élet minden vonalán megnyilvánuló rendellenes eseményekből való logikus következtetés. A jövő év gazdasági válságát nem csak Románia helyzetének prizmáján keresztül vizsgálhatjuk, hanem a világ egész berendezéséből.

Mert ma Európaszerte a legelképezetebb vármáboru folyik.

Németországban, amelyen sem a Young-sem a Dawos-terv, de mégkevésbé a

Hoover-moratórium nem segített, a szélső nacionalisták kardosörvénnyel izgatása megakadályoz minden előrehaladást és javulást. Esetleg egy új „tervezet” fog-nak majd kidolgozni a háborús adóssá-gok rendezésére, amely Európa gazdasági rákfenéjének mondható. Ez az új „megoldás” azonban ugyanolyan eredménytelen lesz, mint az eddigiek voltak. Továbbmenvő, meg kell állapítani, hogy a német-francia gazdasági együttműködésnek még máig is megvalósíthatatlanul maradt álma szintén végzetesen akadályozza Európa nyomorban selymülő 400 millió lakosának boldogulását.

És végül, a legutolsó és legsúlyosabb: a pénz háboruja amelynek sortűzét az angol valuta összeomlása nyitotta meg és amely barrikádok mögé kényszerítette a nemzetközi pénzügyi egyes területeket, hogy a nemzetközi áruforgalom és kereskedelem a legnagyobb katasztrófáknak néz elébe.

utáni évekhez viszonyítva, megdöbbentő mértékben csökkentette az állam bevételeit. Ezt látszik igazolni az a tény is, hogy 1931-ben a kereskedelmi cikkek behozatala az elképzelhető legminimálisabbra redukálódott. A pénztelenség, a munkanélküliség, valamint a jövedelmek rohamos csökkenése miatt a polgárság vásárlóereje megcsappant. A bank összeomlásokból eredő hitelválság folytán a kereskedelem egész éven keresztül tökéhiánybar szenvedett. Ez a súlyos helyzet még ma is tart és tartani fog 1932-ben is, ha csak a hitelviszonyok meg nem javulnak.

Belföldön a kereskedelmi forgalom mélypont alá szállott.

A kényszerű gazdasági és csődök száma megdöbbentően felszaporodott, a vállalkozások pedig mindennaposok váltak.

És miközben a kereskedelem jövedelme ily nagymértékben megcsökkent az adóprés teljes gőzerővel működött. Évtizedes kereskedelmi vállalatokat potomáron arvereztek el adóba, másokat pedig immobillá tettek az elviselhetetlen adóterhek.

Az exportkereskedelmek helyzete ugyan-csak sivár. Erdélyt és Bánságot különösen a fa- és élőállatkivitel válsága érinti súlyosan. A faipar a legsúlyosabb krízis napjait éli. A fontosságot követő devizamegkorlátozások még azt a kis expor-

tot is tönkretették, ami a válságban megmaradt. A devizatiltalom miatt a román exportőrök nem képesek áruik ellenértékét megkapni, az érdekelte államok kormányai által tervezett árucserék, azaz „klearing”-rendszer pedig távolról sem alkalmas arra, hogy a romániai kereskedelem feje felül a halálos csapást elhárítsa. A nemzetközi helyzetnek tulajdonítható, hogy míg 1932-ben például egy millió 129 ezer 825 köbméter puhafát, 1930-ban pedig 943 ezer 27 köbméter exportáltunk, addig 1931 december közepéig, tehát az év első 11 hónapjában mindössze csak 647 ezer 504 köbméter puhafát adtunk el külföldnek.

Az élőállat kivittel hasonló a helyzet. Egy év leforgása alatt ez a kivitel harminc százalékos csökkenést mutat, ami az 1929-es évi kivittel szemben közel 75 százalékos különbözetet jelent. Ez az arányszám az érvényben levő kereskedelmi szerződések miatt 1932-ben újabb 25 százalékos csökkenést fog eredményezni. Mindezek ellenére azonban Románia külkereskedelmi mérlege 1931 végén mintegy hat milliárd lejrel aktív, ami azt jelenti, hogy hat milliárd lejrel többet exportáltunk, mint amennyit az országba behoztunk. Ezzel szemben a vámbevételek, a költségvetési előiránnyal szemben, közel másfélmilliárd lejes deficitet mutat 1931 december 31-én.

A román ipar ráfizet a „hasznára”

A kereskedelemmel szoros kapcsolatban áll az ipar, tekintve, hogy mindkettőnek tökéletesen azonosak a bajai. A gazdasági válság súlyosbodása lecsökkentette a fogyasztást. A forgalom fellendítésére

az iparvállalatok nagyrésze annyira leszállította az ipari cikkek árát, hogy nagyrésztük rentabilitás, illetve haszon hiájún dolgozik.

Az árucikkek azonban ennek ellenére is drágán kerülnek a fogyasztóhoz, mert az állam egy banit sem hajlandó engedni az iparra kivetett adókból, ugyanakkor pedig a vasúti szállítás semmivel sem lett olcsóbb az előző jobb évekhez viszonyítva.

Az inflációs időkben és konjunkturára alapozott vállalatok elbuktak. Amelyek pedig megmaradtak, azok a legredukáltabb üzemmél dolgoznak.

Az ipar súlyos helyzetének jellemzésére elég, ha kiragadunk egy néhány adatot abból a statisztikából, amely az iparvállalatok alapításának számarány csökkenését mutatja. Míg 1930-ban 65 új iparvállalat létesült Romániában 2 milliárd 76 millió 300 ezer lej összalaptőkével, addig az idei év statisztikája 49 új iparvállalat alapítását mutatja mindössze 762 millió 345 ezer lej alaptőkével.

Az új vállalatok alapítások számaránya tehát az elmúlt évvel szemben 300 százalékos csökkenést mutat.

Ha tovább megyünk a statisztikában, rájövünk arra, hogy míg 1930-ban 42 iparvállalat összesen 2 milliárd 411 millió 660 ezer lejjel emelte alaptőkéjét, addig idén csak 18 vállalat hajtott végre ilyen természetű tranzakciót 235 millió 700 ezer lej összegben emelve az alaptőkét. A csökkenés tehát egy év alatt 1000 százalékot tesz ki. Még csak annyit kell tudnunk, hogy az új alapítások nagyrésze, állami vállalkozás, ami a magángazdaság számára keveset jelent.

Ez az összehasonlító táblázat mindenél fényesebben igazolja Románia iparának súlyos válságát.

Mindezekhez hozzájárul még az, hogy az állam évek óta nem fizeti szállítóit és így a belföldi ipar nagyrésze nem képes hozzájutni milliárdos követelése-

séhez.

Az állami költségvetés leszállítása miatt a belföldi ipar a jövő évben az eddiginél is kevesebb megrendelést fog kapni, úgy, hogy annak fellendüléséhez nincs sok remény. Így tehát a nyomasztó munkanélküliség is aligha fog enyhülni.

Az évvégi mérleg tehát azt mutatja, hogy az új esztendő újabb gondokat és elviselhetetlen meglepetéseket rejt magában...

A fekete statisztika egy lezárt rossz év után áldozatokkal és megpróbáltatásokkal teli új esztendőt jelez...

Seres Miklós

Az újév a magyar politikában

Budapest, január 2.

Az újév alkalmával Horthy kormányzónál üdvözlésen jelentek meg a politikai és egyházi élet reprezentánsai, elsősorban a miniszterelnök, az alsó- és felsőház elnökei, a hadsereg, az egyházak, a főváros vezetői és a diplomáciai testületek képviselői. A diplomatai névben Angelo Rotta pápai nuncius üdvözölte a kormányzót, azt kívánván, hogy az ország mielőbb kikerüljön a súlyos bajokból.

Horthy kormányzó köszönetet mondott válságában, majd kijelentette, hogy a magyar nemzet az európai nemzetekkel karöltve kívánja megoldani a világproblémákat.

A kormányzó egyébként Hindenburggal, az olasz, svéd és bolgár királlyal váltott az újév alkalmából üdvözlő táviratot.

Gróf Károlyi Gyula miniszterelnök a miniszterelnökségi palotában fogadta kormányának az egységspártot, amelynek nevében Pesthy Pál üdvözölte a kormányt. Válaszbeszédében Károlyi kijelentette, hogy a kormány programja az ország hitelképességének, a gazdasági élet folytonosságának fenntartása és a pengő egyensúlyának helyreállítása. Rámutatott Károlyi arra, hogy mindezeknek az eléréséért a kormánynak keserves eszközökhöz kell nyulnia, amelyek nem hoznak népszerűséget, de munkájuk jutalmát nem is ebben, hanem lelkiismeretük nyugalmában és kötelességteljesítésük tudatában találják meg. Végül rámutatott arra, hogy a transzfer-moratórium nem rontotta az ország hitelét.

Az államháztartás és a köznyomor 1931-ben

A világgazdaság helyzete tehát sivár. És ebben a sivár kilátástalanságban Románia helyzete sem a legrosszabb. Mert ha összegezzük az 1931-es év eseményeit és ebből a szomorú mérlegről olvasni próbálunk, úgy

arra a megállapításra jutunk, hogy egyelőre nincs olyan megoldás, amely a nyomorgó polgárság helyzetén javíthatna.

A leghelyesebb kormányintézkedésekkel is legfeljebb csak azt fog lehetni elérni, hogy a válság kimélyülését és a tragikus összeomlást megakadályozzuk.

A fekete mérleg adatait mindjárt az államháztartás kezdhetjük, amelynek deficitekkel terhelt háztartását a mindenből kiszíjazott polgárságnak kell viselnie. Az esztendő, amelyet az újévvel zárunk be igazolta, hogy csődöt mondott azoknak a kormányfőiről, akik a politikájukat, akik az utolsó pillanatig egy európai inflációban reménykedtek, amely kirántotta volna a bajból Románia költségvetését. Az infláció réveteg álma helyett a defláció egyre mélyebb gyökeret vert. Mit jelent ez? A lakosság vásárlóképesége egyre csökkent, a nemzetközi piacokon pedig a nyersanyagok árai mélypont alá süllyedtek. Tíz éven keresztül 35-40 milliárdos költségvetésekből herdálták a köz-

pénzeket. Az adózási rendszert a végletekig fokozták, mert a mezőgazdaság nem volt képes azokat az összegeket behozni, amelyek fedezhették volna a fejtellenül magasán összeállított költségvetéseket. És nagy baj, hogy

még 1931-ben is 38 milliárdos költségvetést kellett érszenvednie az országnak akkor, amikor egy vagon búzát még 10 ezer lejért is alig lehetett eladni.

Ha a költségvetési takarékoságot akkor vezették volna be, amikor még 25 ezer lejt kapott a paraszt a búzáért, úgy ma sokkal kedvezőbb volna az ország gazdasági helyzete.

Az 1932-es év azonban megváltoztatta a rendszert. A költségvetést 25 milliárdra redukálták. Az állam jelenlegi bevételei a mai körülmények között édeskevesek ahhoz, hogy még ezt a 25 milliárdot is fedezzék. Nem marad más hátra, mint az adóprést megszorítani.

A pénzügyminiszter maga „áldozati költségvetésnek” nevezte az új büdzsét. Az 1932-ös év tehát az áldozatok esztendeje lesz. A polgárságot maga az állam is a legnagyobb takarékoságra kényszeríti, mert a 25 milliárdos költségvetés terheit huson és véren keresztül be fogják hajtani az országon.

Mélypontján a mezőgazdaság válsága...

S ha már az államháztartásról beszélünk, vegyük elsőnek azt a termelési ágazatot, amely Románia jövedelmeinek főforrását képezi: a mezőgazdaságot.

1931. fekete esztendőként szerepel az egész világ mezőgazdasági termelésében. Az agrárválság, az amerikai géptechnika rohamos fejlődésével évek óta növekszik 1931-ben azonban a mezőgazdasági termékek ára elérte a békeidő utáni évek legmélyebb pontját.

Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy a romániai mezőgazdaság legbőségesebb termése volt az idei. A katasztrófa-féls árlemorzsolódás ez év június havában kezdődött meg, amikor az Egyesült Államokban a buza bushellje 50 centimetre zuhant alá Tudni kell azt, hogy a legkritikusabb időszakban is azt hangsúlyozták az amerikai közgazdászok, hogyha a buza ára egy dollárra esne vissza, úgy a mezőgazdaság nem volna többé rentabilis. Egy dollár helyett azonban 50 centimetre, tehát a rentabilitás mélypontjának felére esett a buza ára, ami aztán megbilintette a világ egész gabonakereskedelmének egyensúlyát. Közvetlenül az amerikai derout után a romániai árak is több mint ötven százalékkal visszaestek. Tekintve, hogy egyrészt az orosz dumping, másrészt pedig a tengertulaj államok túlprodukciója még mindig tart, a mezőgazdasági válságból csak a nemzetközi termelés kontingentálása mentheti meg a világot. Egy ilyen természetű megegyezést azonban a mai körülmények között lehetetlen létrhozni, úgy, hogy 1932-ben a mezőgazdasági válság aligha fog enyhülni.

A kormány által bevezetett export-prémium jelentősen fokozta a gabonakivitelét.

Augusztus első napjaitól egész december 31-ig közel 70 ezer vagon gabonát

exportált Románia külföldre.

Főleg ennek a nagyfokú kivitelnek köszönhető, hogy a román valuta a nemzetközi piacokon megtarthatta a stabilitását. Románia, mezőgazdasági szempontból leg-többet remélhet a német-román preferenciális vászerződéstől, amely hatalmas felvevő piacot fog megnyitni a román gabona számára.

Az agrárválság a tönk szélére juttatta a földműves lakosságot. Ezért vált szükségessé a mezőgazdasági adósságok konvertálása. Az adósságrendezés gondolatát elsőnek Manolescu vetette fel, aki a mezőgazdasági adósságokat, az egész ország területén 60-80 milliárd lejre becsülte, majd utána Madgearu, aki szerint 30 milliárd lej értékű adósság van. Mindmáig nem sikerült ténylegesen megállapítani az adósságok hozzávetőleges összegét, így tehát azt sem lehet tudni, hogy mennyivel volna az konvertálható. A kormány ennek ellenére tervezetet készített, amelynek

legfőbb intézkedése, hogy az öt hektáron aluli kis birtokokra felvett mezőgazdasági adósságok törlesztését harminc évre kitolja és a tőkét, valamint azok kamatait törvényesen leszállítja. Amennyiben a konverziós tervezetet úgy fogják megvalósítani, hogy az a hiteléletnek ne ártson, tehát a hitelezők meghaltatásával is, úgy az a földművelés teherbíróképességét fel fogja javítani, annak helyzetén azonban ténylegesen nem fog változtatni.

A kereskedelem fekete éve: 1931

Az állami költségvetés kimutatása szerint az ország kereskedelme a háboru

Asira (Apollo) Mozgó BRASSÓ

Január 2-től fut a legszebb sportfilm

„Vihar a Kárpátok felett”

Főszerepben: Domenico Gambino, Lilian Ellis, Alphonse Fryland és a Horváth Sándor híres csigányzenekara.

Vasárnap reggel a legnagyobb kalandorfilm „A fekete lovas”

KENYÉR NÉLKÜL!

Három hónap alatt duplájára emelkedett a munkanélküliek száma Romániában

Manzatu vezérinspektor megdöbbentő nyilatkozata

Bukarest, január 2.

Manzatu vezérfelügyelő, a munkaügyi minisztérium emigrációs osztályának vezetőjét kerestük fel, hogy az újév alkalmával összefoglaló képet kapjunk az országban élő idegen állampolgárok helyzetéről. Manzatu vezérinspektor már nyilatkozatának bevezető részében azzal a szennzációval szolgált, hogy a utolsó öt esztendőben

majdnem kétszer annyi idegen hagyta el az országot, mint amennyi az országban letelepedett idegenek száma volt.

A munkaügyi minisztériumban levő pontos adatok szerint 1927-től 1931-ig, tehát az utolsó öt esztendő alatt 52 ezer 124 idegen hagyta el az országot és ezzel szemben az ujonnan letelepedett idegenek száma csupán 28 ezer 660 volt. Részletes kimutatás szerint:

1927-ben bevándorolt 7958, kivándorolt 14.328, 1928-ban bevándorolt 7664, kivándorolt 12.319, 1929-ben bevándorolt 7987, kivándorolt 12.981, 1930-ban bevándorolt 4108, kivándorolt 8104, 1931-ben bevándorolt 3943, kivándorolt 4312 idegen az országból.

Mennyi idegen él jelenleg az országban?

Az őszi hónapokban — mint ismeretes — általános idegenrevízió volt az országban, ez alkalommal a munkaügyi minisztérium pontos népszámlálást is rendezett az országban élő idegenek között. A begyűjtött adatok szerint jelenleg csak 5 ezer 333 idegen állampolgárságu önálló munkaadó él az országban, a családtagjaik száma 7706.

Ezzel szemben a külföldi honosságú alkalmazottak száma 19 ezer 308,

ezek családtagjainak száma pedig eléri a 24 ezer 459-et. Ezekon kívül él még az országban közel 10 ezer politikai menekült, akik Nansen utlevéllel tartózkodnak az országban.

A munkaügyi minisztérium idegen állampolgároknak tartja azokat az erdélyi, beszarábiai és bukovinai lakosokat is, akik kimradtak az összeírás alkalmával az állampolgársági listákból és akik egyelőre úgynevezett „dovada speciala” azaz pót-állampolgársági bizonyítvány alapján tartózkodhatnak az országban.

Kik kaphatnak végleges letelepedési engedélyt

— A nemrégiben megszavazott emigrációs törvény — mondta nyilatkozata során Manzatu vezérinspektor — határozottan előírja, hogy külföldi állampolgárok csakis az emigrációs-bizottság előzetes engedélye alapján nyerhetnek Romániában végleges letelepedési engedélyt.

A törvény határozott utasítása dacára is, még mindig nagyon sokszor megtörténik, hogy idegen állampolgárok, akik végleges letelepedési céllal jönnek az országba, ahelyett, hogy ezt az előzetes letelepedési engedélyt kellő időben megszereznék, egy harminc napra szóló vízumot kérnek a külföldi konzulátusainknál

és így érkeznek meg az országba. Az ilyen idegenek nem kaphatnak végleges letelepedési engedélyt, hiszen az emigrációs törvény ezt határozottan megtiltja.

Az ilyen látogatási vízum birtokában az idegen semmiféle mesterséget sem folytathat az országban, nem vállalhat alkalmazást és súlyos büntetés vár arra a munkaadóra, aki a munkaügyi minisztérium engedélye nélkül ilyen idegent foglalkoztat. A minisztérium állandóan ellenőrzi a különböző üzemek és engedély nélkül dolgozó idegen állampolgárra akad, egy a munkaadó ellen azonnal megindul az eljárás.

AZ ŐSZI REVÍZIÓ EREDMÉNYE

Már említett tettünk az ősszel lefolytatott idegenrevízióról, melynek során az országban tartózkodó összes idegen állampolgárok okmányait felülvizsgálták. Manzatu vezérinspektor a lefolytatott revíziós munkálatok eredményeiről az alábbiakat mondta:

— A revíziós munkálatok végleges mérlege még nem készült el. Távozásra csakis

és végül az idegen állampolgárok közé sorozzák azokat a volt-idegeneket is, akiket a belügyminisztérium illetve a sziguranca felmentett az idegen-jelentkezési kötelezettség alól, mivel már évtizedek óta itt élnek az országban, esetleg a román hadseregben teljesítettek szolgálatot, vagy idegen állampolgár szülőktől az ország területén születtek, azonban még mindig nem szerezték be a román állampolgárságukat igazoló okmányokat.

A fentiekből tehát az tűnik ki, hogy mindaddig, amíg az állampolgársági törvény régóta húzódó problémája nem nyer végleges elintézését, még csak megközelítőleg sem lehet pontosan megállapítani az országban élő idegenek számát, hiszen ha tényleg idegen állampolgárnak kell tekintenünk az állampolgársági bizonyítvány nélkül maradt erdélyi, bukovinai és beszarábiai „heimatlos” polgárokat, akkor egészen fantasztikus eredményekre juthatunk. Már ez a tény egymagában is legelődj volna arra, hogy az évek óta hiába várt államnépszámlálási törvényt végretető alá hozza a kormány.

azokat az idegeneket szőlítot'uk fel, akik az utóbbi években jöttek az országba és olyan mesterséget folytattak, amelyben amugy is munkanélküliség volt észlelhető az országban. Végleges eredményről azért nem lehet még beszélni, mert a kiutasítottak felebbezéssel éltek a minisztériumhoz és e felebbezések ügyében még nincs végleges döntés. A minisztérium három hónapos további itt tartózkodási engedélyt nyújtott az eltávozásra ítélteknek, hogy ily módon kellő idejük legyen arra, hogy az eltávozásukat kellő módon előkészíthessék.

A MUNKANÉLKÜLISÉG FEKETE RÉME

Beszélgatésünk során természetesen szóba került a munkanélküliség kérdése is. A munkaügyi minisztérium — mint ismeretes — a vidéki munkaügyi inspektorátusai útján állandóan számon tartja az országban található munkanélküliek számát.

A minisztérium adatai megközelítőleg sem pontosak, hiszen csupán a munkaügyi kirendeltségek hivatalos munkaközvetítő helyein jelentkező munkanélküliek számát jelentik Bukarestben.

De ezek az adatok is tragikus képet festenek az országban dúló munkanélküliségről.

A munkaügyi minisztérium hivatalos adatai szerint októberben 28 ezer munkanélkülit tartottak nyilván,

míg a december végi jelentések szerint már 43 ezer 917 munkanélkülről tesznek említést a hivatalos jelentések.

Ami azt jelenti, hogy három hónap alatt majdnem duplájára emelkedtek a kenyér nélkül lézengő munkanélküliek.

Nagyon érdekes következtetéseket lehet levonni abból a részletes statisztikából, melyben a minisztérium városokként állította össze az ott jelenlévő munkanélküliek számát. Ezek szerint Kraiován 229, Targovistén 1129, Bukarestben 557, Ploestin 2283, Brailán 380, Konstancán 65, Bacauban 1457, Jassy-ban 152, Kise-nevben 2917, Csernovitzon 3321, Temesváron 3844, Aradon 6647, Kolozsváron 3955, Déván 4059, Szebenben 431, Mrossvásárhelyen 2410, Brassóban 1105, Szatmáron 9115 munkanélküli jelentkezett.

Három hónap alatt megduplázódott a munkanélküliek száma

Ha ezeket a tragikus számokat csak futólagosan áttekintjük, szemünkbe ötlök, hogy az erdélyi városokban fantasztikus arányokban nagyobb a munkanélküliség, mint a regátban.

Hogy mi ennek az oka? Kár lenne ma e felett vitázni. E lap hasábjain elég alkalommal mutattunk rá erre.

Nagyon érdekes az a kimutatás is, a mit a munkaügyi minisztérium a munkanélküliek foglalkozás szerinti ágazatokban mutatja ki a munkanélküliséget. — Mint említettük,

hivatalos adatok szerint 43 ezer 917 munkanélküli van az országban.

És ezek az alábbi táblázat szerint oszlanak meg:

Földműves munkanélküli 278, élelmezési szakmában 805, ruházati szakmában 1254, bőr- és cipőiparban 1671, énitkezési ágazatban 3488, üvegiparban 149, bányaiparban 1510, petro-

leumiparban 2087, bu'or és faiparban 2036, papíriparban 70, nyomda és könyv- iparban 863, textil-iparban 250, vas és elektromos iparban 4229, mü és kézmű iparban 119, kereskedelmi alkalmazottak 1560, nevelés és közegészségügyi alkalmazottak 136, szállodaiparban 650, háztartási alkalmazottak 1001, inasok 32, különböző iparágakban 2359, erdőmunkások 9874, gyáripari munkások közül 9511 munkanélküliek száma.

Mint említettük ezek az adatok még sem közelítik a tényleges munkanélküliek számát, hiszen, ha a fentközölt adatok közül akármelyik szakmát is tekintetbe vesszük, máris meggyőződhetünk arról, hogy a tényleges munkanélküliek száma sokszorosan meghaladja a minisztérium által kimutatott adatokat. De így, ilyen formában is sötét tragédiát jeleznek ezek a hivatalos számoszlopok.

Farkas Aladár

Mi van a nyugdíjak leszállításával?

Minisztertanácsi határozattal megszüntetik a nyugdíjpótlékokat Nyolcszáz millióval kevesebbet írtak be az új költségvetés nyugdíj-teleibe

Bukarest, január 2.

Többször megemlékeztünk már arról a megdöbbentő hírről, hogy a kormány nemcsak az állami tisztviselők fizetését csökkenti meg és nem csupán a magántisztviselők jövedelmének jelentős részét konfiskálja el, hanem a koldusbotra jutott és nyomorban tengődő nyugdíjasok kolduskönyvére is alig elegendő nyugdíját is leszállítja. A nyugdíjleszállítás ügyében — amint azt már jelentettük minisztertanács döntött és január elsejéről kezdve, már a megkisebbitett nyugdíjtarulékot fizetnek ki.

A bukaresti sajtóban különböző verziók jelentek meg a nyugdíjleszállítás mértékére vonatkozólag. Biztos információink szerint az alábbiakat jelenthetjük a készülő nyugdíj-csonkító intézkedésről:

Tény az, hogy az 1932. évi állami költségvetésben a nyugdíjtelek mintegy nyolcszáz millió lejjel kisebb összeggel szerepelnek, mint

az elmúlt évi büdzsében. A nyugdíjak alapösszegét a leszállítás nem érintheti, tekintve hogy azt a nyugdíjtörvény biztosítja, melynek módosítására semmiféle újabb törvényt nem szavazott meg a parlament. Tehát az alap nyugdíj sérthetetlenül marad.

Ezzel szemben tény az, hogy az előző kormányok minisztertanácsi határozatokkal drágaság emelkedésével bizonyos százalékos pótlékokat, úgynevezett „drágasági pótlékokat” csaptak a nyugdíjösszegekhez. A kormány álláspontja az volt, hogy a minisztertanácsi határozattal kiutalt drágasági pótlékokat újabb minisztertanácsi határozattal lecsökkenthetik. Ez meg is történt. A nyugdíj-pénztárban most folynak a kalkulációk a új nyugdíj kiszámítására. Információink szerint a nyugdíjasok illetményeit is hasonló mértékben nyirbálják meg, mint az állam-tisztviselők fizetésével történt. És mindez költségvetési „takarékoság” miatt történik.

Duca szenzációs nyilatkozata:

Az alkotmányosságért! A diktatura ellen!

Bukarest, január 2.

Az újév alkalmával Duca a liberális párt vezére szenzációs nyilatkozatot tett mindazon kérdésekről, amelyek ma Románia közvéleményét foglalkoztatják. A román politikai világban Duca minden megnyilatkozásának nagy fontossága van. A liberális párt főnökének újévi szözeata, egyazon időben jelent meg a román és a külföldi sajtóban is. E nyilatkozat legfontosabb részeit az alábbiakban közöljük:

— Példa nélkül álló gazdasági és társadalmi krízis lett urrá egész Európában. Mindenhol ez a kérdést dobják felénk: merre menjünk? Ilyen körülmények között érthető volna, ha egy olyan kormány vezetné Romániában is a közügyeket, mely teljes hozzáértéssel legkevesebb kárt és fájdalmat okozva állana szemben a világ-krízis fatális nehézségeivel.

Sajnos, — folytatja nyilatkozatát Duca — egy ilyen kormány helyett egy szakértőkön kívül álló kísérleti kormányunk van, kéfejű vezetőséggel az élén.

Duca kétségtelenül arra céloz, hogy a

jelenlegi kormány Jorga és Argetoianu kölcsönös párviadali folytán nem tud eleget tenni a hivatásnak, amelyet az ország helyzete megkíván. Duca ezután éles és határozott hangon követeli a Jorga-féle technikai kormány eltávolítását, majd a következő nagyfontosságú kijelentéseket teszi:

— A liberális párt mély és belső meggyőződése szerint az ország helyzetében csak akkor fog javulás beállni, ha az alkotmányos kormányzó-i formákat a legszigorubbant tiszteletben tartják és az ország vezetését pártkormánynak kell átvennie. Véül pedig a leg határozottabb formában kijelentette, hogy ellene van a diktatórikus kormányintézkedéseknek.

— KÉSZÜLÉK A REPULÓTAMADÁS ELHÁRÍTÁSÁRA. Londonból jelentik: A „Sunday Chronic” párisi értesülései szerint a francia repülőgárda egyik tagja a repülőgépek elhárítására új készüléket talált fel, amely nem csak jelzi, de meg is semmisíti az ellenséges repülőket. A találmány lényege egyelőre titok. A kiszivárgott hírek szerint a készülő hatókörébe kerülő repülőgépek lezuhannak a levegőből.

Telclon 145 **Redoute Mozgó** BRASSO
Szombaton (Turnvere n) nincs mozielőadás
Vasárnap és hétfőn utóliára „A lebegő szűz”
Szóke Szakáll legjobb és legelőkeltebb vígjáték-szágere
Vasárnap d e 11 órától Matine: „Ein Tango für Dich”
Következő műsorunk: „Wenn die Soldaten” Ez lesz a saison leg szebb filmoperettje

Hírek

A Potsdamer Strasse kis bolondja

Részlet Arthur HOLITSCHER-nek, a világhírű német íróknak „EIN MENSCH GANZ FREI” c. legújabb regényéből

A Potsdamer Strasse-i kis bolond egy egészen kicsi ékszerüzlet tulajdonosa volt. Kirakalában olesó láncocskák, arany-szívecskék, karkötő-órák, evőeszközök s általában kispolgároknak való ékszerek és használati tárgyak heverték. Az üzlet szerény volt, de ezzel szemben sok-sok esztendeje állott fenn. A céglábla fölött egy villanyfényvel megvilágított briliáns-gyűrű volt látható.

Az üzlet mögött szoba húzódott meg abban lakott a kis bolond. Miután nap-hosszat a pulnál állott s láncocskákat aranyperetű szívecskéket, néha pedig egy-egy karkötő-órát és esetleg egy emulózott kanalat, vagy ezüstedényt, avagy egy pár evőeszközt adott el, üzletzárás után szívesen járta ki egy negyedórát fel s alá a boltja előtt a Potsdamer Strassén, hogy egy kicsit levegőzzék. Nyenkor aztán néha meg-megült egy-egy ember s elcsodálkozva és hitetlenkedve nézett a kis öreges bolondra, aki hajadonjón, sápadt, borotvált állával, hátrakulcsolt kezekkel s némileg rövid görbe lábcsakáival méltóságúteljesen lépegetett a járdán husz lépést ide s husz lépést oda. Gomblyukában ugyanis rendjelet hordott a kis bolond. Sőt, egyes napokon, kis láncra fűzve, több rendjelet is viselt kabátján.

Ezek a rendjelek az üzlethez tartoztak. Gyakran jöttek emberek, elszegényedett emberek, akiknek pénzre volt szükségük s ezüst, vagy arany, meg perereztek ékszer és használati tárgyakat hoztak háztartásukból, amelyeket azután az ékszerész üzletében hol megvásárolt, hol pedig pizzautasított. E használati és díszítárgyak között, amelyeket jónéhány szemérmes szegény az üzletben pénzzé tett, rendjelek is voltak. Elhalt hitványok özvegyei, lányai, egykori tiszték sűrűn adtak el ilyen ereklyéket és emléktárgyakat, amelyek után már valószínűleg semmi, legfeljebb még csak az ujjukon levő jeggyűrű kerülhetett sorra.

Olykor-olykor viszont olyan emberek is léptek az üzletbe, akiknek már nem volt több eladnivalójuk és csak emlékeztetni jöttek a kis bolondos ékszerészre arra hogy jómódjukban aranyperetű szívecskéket és más efféléket vásároltak nála, most azonban éheznek. És ilyenkor mindig a pénzszerényéhez ment s néhány ezüstpénzt ajándékozott az elszegényedettnek, ellenszolgáltatás nélkül, egyszerűen adott csak, hogy jól tegyen. Az ilyen esetek után aztán, ezekért a jótettekért, szigorúan a nap folyamán szívet érdemelnék a mérve szerint, egy, vagy két rendjelet adományozott magának.

Ezekkel a rendjelekkel parádézott esztéknként, öntudatosan és tetszegezősen. Gomblyukára kacsintgatva egy negyedórán át husz lépést fel és husz lépést le a Potsdamer Strassén az őt bűnöző emberek gunyos, hitetlenkedő pillantásai közepette és nem törődve a kacajjal, a mely háta mögött támadt, vagy egyenesen arcu csapta.

Amíg egy szép napon a kis bolond nem járult többé fel s alá a Potsdamer Strassén, mert a segélykérők egyike hajnalban vaskalapúccsal szelverte a koponyáját, mire az üzlet más tulajdonába ment át.

Fordította — JEAN

Halálos leszámolás. Gyulafehérvárról jelentik: Suteu Áron enyedszentkirályi gazda egy örökségi perpatvar folytan már huzamosabb idő óta haragot tartott fenn a Tocaci családdal, amelynek úgyszólván minden tagja bosszút esküdött ellene. A napokban Tocaci Péter 53 éves gazda, Tódor és Sándor nevű fiaival és még két ismerősével egy keresztelőről hazra igyekeztek, szembetalálkoztak haragosokkal, akit fejszékkel és baltákkal valóssággal halálra vertek. A gyilkosokat a csendőrség azonnal letartóztatta és a gyulafehérvári ügyészségre kísérte.

Uj rádió-adó Olaszországban. Muscolini hozzájárulásával az olasz rádióhallgatókra egy új adót vetettek ki, hogy a szükséglet szenvedő olasz színészetet segítsék. Az új járulékból alapot létesítenek, melyből az olasz színészeket, énekeseket és a színház válsága miatt nehézséggel küzdőket segítik. Évi egymillió lírára számítanak, anélkül, hogy ehhez az alaphoz az államnak is hozzá kellene járulnia.

Templomablók a dévai katolikus templomban: Dévai tudósítónk jelenti: A dévai római katolikus templomban

szilveszterre virradó éjszaka ismeretlen tettesek betörték és a templom kegyeszei közül egy aranyozott ezüst kelyhet loptak el 5000 lej értékben. A betörők a templomnak azon az ablakán hatoltak be, amely a szomszédos zárdá udvarára nyílik. Az ablakot rámostól együtt kiszédték helyéből és úgy hatoltak be az épületbe. A lelkesi hivatal feljelentésére a rendőrség széleskörű nyomozást indított a templomablók kézrekerítésére.

Levegőbe röpítették egy amerikai postát. Newyorki hír szerint a pennsylvaniai Easton városka postahivatalában rejtelmes bombarobbanás történt, amelynek nyolc súlyos sebesültje van. Egy postatisztviselőnek mindkét kezét letették a szilánkok. A vizsgálat megállapítása szerint a pokolgép egy postacsomagban volt, amelyet néhány perccel a robbanás előtt két ismeretlen férfi adott fel a postahivatalban. Alighogy a két férfi elhagyta a helyiséget, bekövetkezett a robbanás. A rendőrség eddig még nem tudta kinyomozni, hogy mi rejlik a bombamerénylet hátterében.

Gyilkos a válság. Hamburgból jelentik: Hamburg Altona nevű kikötővárosában újév reggelén öngyilkosságot követett el feleségével és tíz éves kislányával együtt Leonhrdi moztulajdonos. Tetűk oka a gazdasági válság.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértórdulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” kecsérvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József viz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. A Ferenc József kecsérviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

MAROSVÁSÁRHELYI HIREK. Tudósítónk jelenti: Megírta a B. L., hogy a marosvásárhelyi Táblát a B. L., hogy a marosvásárhelyi városi intézmények bizottság elnöke ez ügyben Kolozsvárra utazott, Pop Valér erdélyi kormányzóhoz, hogy közbelépését kérje a Tábla további fenntartásához. Remélik, hogy Pop Valér intervepciójával a Táblát sikerül Marosvásárhely számára biztosítani. — A marosvásárhelyi Marmorosch-bankfiók január elsején nyolc tisztviselőnek mondott fel. A felmondás általános izgalmat váltott ki a bank tisztviselőinek körében, mert attól tartanak, hogy ezt sorozatos felmondások követik. — Marosvásárhelyen 1931. folyamán 722 gyermek született, 590-en haltak meg, 230 házasságot kötöttek, nagyrészt iparosok és egész szegény emberek. Az év folyamán pedig 107 öngyilkosság történt.

TUL JÓL MÚLATOTT SZILVESZTER-KOR. Budapestről jelentik: Kraszner Vera, Kraszner Dénes fővárosi cementgyáros lánya Szilveszter éjszakáján egy kávéházban mulatott reggeliz. A fiatal lány ezalatt annyi alkoholt ivott, hogy reggel eszméletlenül szállították kórházba, ahol néhány óra alatt kiszabadult. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az alkohol valóssággal szétroncsolta Kraszner Vera veséjét.

TÖKÉLETES SZERELEM, VAGY 25 MILLIÓ DOLLAR? Az amerikai egyetemeken igen fontos tantárgy a pszichológia. Vannak egyes tanárok, akik nagyon népszerű pszichológiai kísérleteket végeznek diákjaikkal. Így például dr. Marsón, a longislandi egyetem pszichológiai tanára, 100 férfihallgatójától megkérdezte, hogy mit szeretnének jobban: 25 milliót keresni, vagy megismerni a legközelebbi szerelmet. A fiúk kivétel nélkül a 25 millió mellett szavaztak, azzal az indoklással, hogy ha meg van a 25 milliójuk, akkor aztán nagyon könnyen megtalálják a legközelebbi szerelmet. Ugyanezt a kérdést 100 diákleány előtt is felvette a tanár. A lányok közül 92-en a tökéletes szerelmet mellett szavaztak. A legtöbben így indokolták meg választásukat: A tökéletes szerelmhez tartozik az is, hogy a férfi tökéletes jólétben eltartsa a nőt. Tehát nincs külön szükség a milliókra.

SZÁRAZ SZILVESZTERE VOLT ARADNAK. Aradról jelentik: A hajdan vidámsági és mulató társaságok zajától hangos aradi éjszakák az utóbbi időkben alaposan elcsendesedtek s még a hagyományos szilveszterceji murik sem jelentettek sokat a régi jó szokásokhoz való közeledés felé. Bár az összes aradi kávéházak és éttermek zsúfolásig megtöltötte a közönség, forgalom alig volt. A mulatók otthon megvaesoráztak s ezért a legtöbb vendéglőben mind megmaradtak az enivalók. Bufejejtető italok is alig-alig fogytak. Az egyik kávéház tulajdonosa, hogy jobb hangulatot csináljon, 40 üveg pezsgőt osztott szét a vendégek között, s a hangulat fokozódott is, de rendelési kedv annyira nem volt, hogy mindössze 20 üveg pezsgőt ittak — pénzért. Egy másik nagy kávéházban összesen 30 üveg pezsgő és 100 üveg bor fogyott. A szomorú gazdasági viszonyok Arad legelőkelőbb klubhelyiségeiben, a Lloyd-klubban is éreztették hatásukat. Itt a tavaly elfogyasztott 96 üveg pezsgőt, az idén azonban az aradi pénzkapcsolatok találkozó helyén mindössze 11 üveg pezsgő fogyott. S ha igaz, a klub főpincére is csak 8800 lejben tudta az összbevételt kimutatni. A Szilveszter tehát —

legalább Aradon — mindenben méltó volt ahhoz a szomorú és megpróbáltatásokkal terhes esztendőhöz, amelyet elbucsztatott.

HÓLABDA HÁBORU, AMELYBEN IGAZI GRÁNÁT EXPLODÁLT. Brünnből jelentik: Tegnap délután borzalmas szerencsétlenség történt egy hólabda csatánál, amelyet a város fiatalosága rendezett. Két fiatal fiú, Gerhard Terzel, egy középiskolai tanár gyermeke és Gerhard Zuhár, ötödik gimnázista, egymásra hemperegtek, amikor hirtelen robbanás hallatszott és a két gyermek a következő pillanatban véres testtel, mozdulatlanul terült el a havon. Kiderül, hogy egyikük, Gerhard Terzel kabátzsebében egy saját maga által konstruált gránát volt elrejtve és ez explodált, amikor a fiuk egymásnak ütődtek. — Mindkét gyermek a helyszínen kiszemvedett.

FILMRE VETTÉK VILMOS EXCSÁSZAR DOORNI ÉLETÉT. Brüszszelből jelentik: Tegnap egy filmet mutattak itt be, amely Vilmos német excsászár doorni életét viszi a közönség elé. A film rendkívül izgatott hangulatot teremtett a nézőtérben, úgy, hogy le kellett venni azt a műsorról.

A csehszlovákiai válság és a sajtó

Prága, január 2. A gazdasági tárcák miniszterei közös értekezletet tartottak s azon elhatározták, hogy szakítottak a csehszlovákiai sajtó ellenőrzésére. Erre a lépésre a kormány azért határozta el magát, hogy megakadályozza az olyan közlemények megjelenését, amelyek a gazdasági életben nyugtalanságot idézhetnek elő. A kormány külön is felkérte a sajtó képviselőit arra, hogy a bizalmatlanság és nyugtalanság felkavarására alkalmas cikkeik közlésétől lehetőleg tartózkodják, mert a különben is ideges és gyanakvó közönség nem lehet részabandítani a pénzüntézetekre.

KI AKAR KONSTANTINAPOLYRA TELEFONON BESZÉLNI? A román telefontársaság folyó évi január hó elsejével forgalomba helyezte a közvetlen román-török távbeszélő vonalat, melynek segítségével Konstantinápolyra a következő tarifa szerint lehet távbeszélgetéseket folytatni: egy perces beszélgetés 8—21 óra között 25 lej, minden további perc 75 lej, 21—8 óra között kapesolt 3 perces beszélgetésért 135 lej, minden további percért még 45 lej kell fizetni.

KOMAROMY JÁNOS. Ordások címen megjelent új regénye. Az örök magyar lázadók nagy történelmi regénye, a gályarabok szenvedéseiről, Buda vivásáról. Thököli felkeléséről, az epérjesi vérengzésről és Munkács bukásáról. A 340 oldalas könyv ára 143 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

HOGYAN OLDOTTAK MEG PÁRISBAN A SZÍNHÁZI VÁLSÁGOT? Párisból írják: Hogy van-e színházi válság, vagy nincs, azt nem lehet egykönnyen eldönteni. Anyai bizonyos, hogy beszélnek róla. Legutóljára Párisban nagy gyűlést tartottak a színház helyzetéről, amely csakugyan nem mondható éppen rózsásnak. Többen vettek részt a vitában, öregek és fiatalok, tehetséges kezdők és reménytelen, elkallódott tehetségek, valamennyit csak a színház iránt való szenvedélyes érdeklődés kapcsolta össze. Az első felszólaló René Brugsz ujságíró, aki szerint nincs is színházi válság, csak a közönség kevesebb jár színházba. A válság hívei visszavágták, hogy éppen ez az, ezt nevezik válságnak. Egy fiatal színházi ember, Henry Jauret szerint a válság oka főleg az adminisztratív formalitások. André Ranson szerint a válságot az okozza, hogy a szerzők hálátlanok a kritika iránt. René Fauchois a civilizáció válságával magyarázza a színház válságát. A civilizáció rothadt, miért volna külön a belőle táplálkozó színház? Lenormand, az ismert drámaíró, Paul Claudel, a diplomata költő vonta felelősségre, aki szerinte semmit sem tett a francia dráma külföldi propagálása érdekében. Paul Blanchar, a híres színész, szerzői jogdíjat követelt a rossz darabok után, amelyeket szerinte különben nem érdemes eljátszani. Így oldották meg Párisban a színházi válságot.

ÚJ RENDELKEZÉS A VASUTON VALÓ UTAZÁS MEGSZAKÍTÁSA ESETÉN. A CFR vezérigazgatósága legújabb rendeletével meghagyta az összes vasuti állomásoknak, hogy az utazás megszakítása esetén a „Vasuti szállítási utasítás” 32. paragrafusában engedélyezett 24 óra tartózkodási idő, mindig a rendelkezésre álló legközelebbi vonat indulási időpontjától, nem pedig az utazás megszakításának pillanatától számítandó.

MEGHALT A COOK UTAZÁSI IRODA SZENIORJA. Londonból jelentik: Tegnap hatvankilenc éves korában meghalt Frank H. Cook, a világhírű Cook utazási iroda szeniorja. A Cook-családból ma már csak egy leány van életben.

Negyven százalékkal esett ez évben a nemzetközi részvények átlagos árfolyama. A karácsonyt megelőző héten újabb áresések voltak a nemzetközi értékpiacon. Egyedül Milánóban és Brüszszelben javultak a részvénykurzusok, míg a többi piacon tovább esett a tőzsdéindex, a mely 41.5-ről újabb mélypontra 41.1-re esett. Az év eleje óta 40. 1929 óta 65 százalékos vesztettek értékiükből az internacionális tőzsdéken kotírozott papírok.

Befejeződött az osztrák-olasz kliringtárgyalás

Bécs, január 2. Az osztrák-olasz devizaforgalom szabályozására irányuló tárgyalások eredményesen befejeződtek. Az egyezmény nagyjából ugyanazokon az elveken épült fel, amelyek az osztrák-magyar kliringegyezmény alapul. Az osztrák kivitelre használati eredő összegeket folyó fizetésekre használják fel. A devizaegyezmény semmiféle áruforgalmat korlátozó intézkedéseket sem tartalmaz.

Üzemzavar a brassói moziban. A péntek esti mozielőadások közönsége meglepőde tapasztalhatta, hogy a hirdett beszélőfilmek vetítési technikai okokból részint elmaradtak, részint pedig hangtalanul jártak-keltek a szereplők a vásznon. A mozik igazgatóját nem értheti szemrehányás e zavarért, amennyiben csak a beszélőfilmek lepergéséhez szükséges magasfeszültségű áram szakadt meg. A mai előadásokon újra beszélnek az összes mozis filmjei. A cementgyári villanytelep szerint egy ittas ember gátolta meg az áramszolgáltatást, aki a gumigyár környékén egy dróthuzalt dobott a magasfeszültségű vezetékre. Amíg a hiba eredetét ki nem derítették, addig lezárták az áramot. A jövőben az áram helyett óvatosságból talán a rendzaváró részeskedőket kellene inkább bezárni!

BULGÁRIÁBA SZÓLÓ PÓSTACSO-MAGOK FELSZERELÉSE. A bulgár postai csomagszolgálat újjászervezése következtében a Bulgáriába szóló postacsomagok szállítóvelőihez az eddigi 2 vámnyilatkozat helyett, háromt kell csatolni ez év január hó 1-től kezdve. A szükséges vámnyilatkozat, amelyet a feladónak kell kitöltenie, minden vámpostahivatalnál kapható.

Schöpfung Aladár és Kék Lajos a Gregus-jutalom nyerteséi. Budapestről jelentik: A Kisaluday Társaság az idei Gregus-jutalommal, mely az 1925—1930-iki évkör legkiválóbb kritikai alkotásának volt esedékes, Kék Lajosnak, Gárdonyi Gézáról írt terjedelmes tanulmányát és Schöpfung Aladárnak, Irók, könyvek, emlékek című könyvét tüntette ki, mint a hat év alatt a kritika feladatait legnagyobb hivatottsággal s legsikeresebben szolgáló dolgozatokat.

FÖLDI MIHALY: KADAR ANNA LELKE a regénye iránt már megjelenése előtt mindenfelől páratlan volt az érdeklődés, ami nem csoda, mert hiszen ez a merőben új hangot megszólaltató, meglepő meséjű regény a Pen Club világdjárnak egyhanguan megszavazott magyar jelöltje. A könyv ára 204 lej, vidékre portó 20 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

BRASSÓI ORVOSI HIR. Dr. Bentia v. közkórházi orvos, gyakorlóorvos és öngyógyász, (spec. a budapesti, gráci és berlini egyetemeken), Brassó, Mester-utca 11. (Bologna) sz. alatti házában új rendelőt nyitott. Rendelés: belső, beszési, női, hór és nemi (vér) betegeknek, naponta 11—1 és 3—5 ig.

BON!
Egységár levélpapírom bevezetése 20% kedvezmény.
KÜLÖN KIRAKAT!
HIEMESCH, könyvkereskedés
BRASSO

Ingyen küldöm
szülőoltvány és gyümölcsfa árjegyzékemet,
mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szülőltokorra névvel megjelölhető tanácsokat tartalmaz. A saját érdeklődés ne legyen addig oltvány vagy bármilyen-tajta vesszőt, míg át nem olvassa szülőlteti utmutatómat. Cim:
I. Szűcs szülőltételep, Diosig (Jud. Bihor) No. 32.

CARBID
bármely mennyiségben azonnal raktárról kapható
WILHEM OBERTH R.
vaskereskedés
szemben a Korona-szállóval.

— Az országos aviatika céljaira szelhamosok gyűjtenek a Bányában. Boksánybányáról jelentik tudósítónk: Elegáns megjelenésű ur jelent meg a napokban Boksánybányán, ahol miniszteri meghatalmazás alapján, amelyről később kiderült, hogy hamis volt, gyűjtést indított a városka lakossága körében az országos aviatika céljaira. A megnyerő modoru és nagyszerű rábeszélő képességű idegen olyan eredményes munkát végzett az egyébként nagy nyomorúságban levő kis gyárvárosban, hogy rövid idő alatt sikerült neki tizenötezer lejnél nagyobb összeget összegyűjteni, holott a munkanélküli nyomorgó családok segélyezésére ezt megelőzőleg alig tudtak nagynehezen pár ezer lejt összeszedni. A jól végzett eredményes munka után az előkelő idegen eltávozott a városból, amikor egy hatósági köröző sürgöny hívta fel az előjáróság figyelmét, hogy élelmes szelhamosok az aviatika céljaira hamis engedélyező okiratok segítségével manővereznek a Pánság területén. A köröző sürgöny azonban már eső után köpenyekként érkezett, mert az előkelő idegen a tizenötezer lejjel akkorra továbbállt.

— Rejtélyes öngyilkosság. Resiczabányai tudósítónk jelentése: A szomszédos Tirnova községben hozzátartozói az istálló gerendájára felakasztva találták meg Birou Joan 45 éves földesgazdát. Birouban, amikor ráakadtak, már nem volt élet. A bevezetett hatósági vizsgálat megállapításai szerint a gazda önkéntesen vetett véget az életének, hozzátartozói azonban nem is gyanítják, mi adhatta az okot Birounak a végzetes tett elkövetésére.

— Lövedező betörők garázdálkodnak egy bányási svál. községben. Bányási tudósítónk jelenti: Csukás bányási község lakosságát sorozatosan elkövetett betörések tartják két hét óta nyugtalanságban. Ugyanis a község jobbmódu gazdáinak házat éjszakai betörők látogatják egy idő óta s az éléskamrákat, csüröket és az ólkat fosztogatják az egyik álmából felvert gazdára pedig, amint a betörők által okozott zajnak utánaégni kilépett, lövéseket is adtak le, amelyek azonban nem találtak. A csendőrség akkoriban elfogott két Zorlenec községből való közismert tolvajt akik abban az időben Csukáson tartózkodtak, de a betörések azóta sem szünetelnek. Ujabbán Metzger Márton gazda majd ugyanazon az éjszakán Reiter Antal cipészmeister házában jártak a betörők, a honnan nagy mennyiségű élelmiszert, egy hordó pálinkát, háztartási eszközöket gazdasági felszereléseket, lövészamokat vittek el, az egész szárnyas állományt öz-

szefogdoszták és ellopták. A csendőrség fokozott eréllyel nyomoz az egész községet nyugtalanságban tartó betörések tettesei után.

— Esküvő előtt halálos szerencsétlenségnek esett áldozatul. Oraviczabányai tudósítónk jelenti: Mély részvétet keltő tragikus szerencsétlenségnek esett áldozatul Ó-Moldova községben egy Miatinovic György nevű fiatal ember. Miatinovic, akinek másnapra volt kitűzve az esküvője, szekérbe fogott és kiment az erdőre, hogy a lakodalmi sütéshez-főzéshez fát szállítson a házhoz. Megterhelt szekérével a patak mentén hajtott visszatérben hazafelé, miközben az áradt patak alámosott partja beszakadt és Miatinovic szekérével együtt a patakba fordult. A szerencsétlen fiatalembernek nem sikerült a ráomló fák alól a patakba kivergődni ér ott lelte halálát a patak vizében.

— Inspektorátusi és sziguranca engedély kell a műkedvelő előadásokhoz. A kolozsvári színházi inspektorátus felhívja a műkedvelő egyesületek figyelmét arra, hogy az előadásokat a jövőben tizennégy nappal a kitűzött nap előtt az inspektorátus tudomására kell hozni. Ép ezért az előadást tizennégy nappal megelőzően egy megfelelően felbélyegzett kérvény kíséretében a darabot az inspektorátusnak fel kell küldeni Kolozsvárra. Egyidejűleg mellékelendő a sziguranca részéről egy beleegyező írás is. Ez utóbbi nélkül az inspektorátus nem engedélyezi az előadást.

— A bukaresti rendőrség egy tíz év előtti gyilkosság tettese után nyomoz. Bukarestből jelentik: Tíz évvel ezelőtt a Calea Victorián fényes nappal ismeretlen tettesek rablógyilkosságot követtek el Bukarest annak idején legismertebb ékszerész ellen. Az öreg Koller ékszerészt meggyilkolták, üzletét teljesen kirabolták és annak dacára, hogy azóta teljes tiz esztendő telt el, a rendőrségnek mindmáig nem sikerült a tettesek nyomára bukkanni. Ugy látszik azonban, hogy az új év erre a régi, homályos bűnügyre is világot szórhat. Az történt ugyanis, hogy az őszentű utolsó napján egy elegánsan öltözött ur kereste fel az egyik előkelő bukaresti ékszerészt és egy óriási értékű briliánsgyűrűt kínált megvételre. Az ékszerész delutánra ígért választ, közben alaposan megvizsgálta az ékszer és megdöbbenéssel állapította meg az egzotikus foglalatról, hogy ez egyike a Koller ékszerész üzlet kirablásából származó értékeknek. A bukaresti rendőrség büntügyi osztályát is értesítette a megdöbbentő fel-

tevésről, ahonnan két detektívet küldtek ki a tettes elfogására. Az illető azonban a késő órákig nem jelentkezett. Valószínűleg megnesztele a készülő veszélyt.

— Sztrájkba lépett a buhusi posztógyár 1200 munkása. Bukarestből jelentik: A fővárosi sziguranca távirati értesítést kapott a jassy-i állambiztonsági hivataltól, hogy a buhusi posztógyár 1200 munkása újév előestéjén sztrájkba lépett. A munkások a munkabeszüntetést azzal indokolják, hogy a kormány és az illetékes reszort-miniszteriumok előtt több ízben feltették elviselhetetlen helyzetüket, azonban ezekre a memorandumokra semmiféle választ sem kaptak. Hivatalos értesítések szerint a hatóságok széleskörű intézkedéseket tettek az esetleges munkászavargások megakadályozására. A fővárosi lapok a buhusi posztógyárban kitört sztrájkról a szigurancahoz érkezett távirati jelentésből értesültek — és ez a tény a legjellemzőbb a buhusi helyzetre. Hol van ilyenkor a munkaügyi miniszterium, melynek talán mégis csak több köze lehetne a sztrájkba lépett buhusi munkásokhoz, mint a jassy-i sziguranca...

Az ideális hashajtó a Dr. BAYER-féle
PURGEN

— A románság és a kisebbségi jogok. Dr. Lemeny-Bran Alexander, az ismert jeles költő és publicista az Adeverul ünnepi számában Jorgának a kisebbségi problémáról leszógett tétéleivel kapcsolatban újra megismétli azokat az igazságokat, amelyeket a romániai kisebbségek megnyugtató és az ország békéjének és presztizsének biztosítása végett szerinte mulhatatlanul figyelembe kell venni. Jorga ismeretes megállapításait,

hogy a kisebbségek etnikai egyéniségét tiszteletben kell tartani, hogy egy jó magyart vagy németet nem akarnak hipokista románá tenni, hogy a rossz hápnásmód, igazságtalanság később bizonyára meghosszítja magát, a következő pontokkal egészíti ki mint bizonyítékokkal arra, hogy nemcsak szükséges, de lehet is kielégítően megoldani nálunk a kisebbségi kérdést: A románok számbe- li többsége, erkölcsi és fizikai életereje. A szabadság, jog és emberség nagy el- veit. A román nép megértő szelleme, jog- érzete A gyulafehérvári határozat. A békeszerződések, melyek a kisebbségek jogait biztosítják és az ország hirneve, tekintélye A mult, amikor az erőszak reakciót szült. Szászok és magyarok a kultúra elemei az országban. A szászok mintául is szolgálhatnak A polgárok lel- ki békéjének szüksége, s a sovinizmus ártalma. Dr. Lemeny-Bran, aki az imént kilépett a nemzetiparasztpárt kötelékéből azt is konstatálja nagyérdeku cikké- ben, hogy Maniu és Mironescu két és fél évi kormányzása alatt a kisebbségi probléma megoldására egyetlen komoly lépés sem történt, míg Jorga az első pil- lanatban már ehhez a lépéshez tett a kisebbségi miniszterium megteremtésével. Lemeny dr. ugyan téved, mikor Brandsch miniszterre avatását nagy eredmény gyanánt könyveli el, s a Maniu-kormány némely becses rendelkezését (államse- gély, nyugdíj megteremtése) teljesen mellőzi, mindazáltal jó szolgálatot tett az ügynek, mikor a románság számára újra hangsúlyozta a kisebbségi jogok elisme- résének szükségét és kötelességét.

— KAVÉBÓL VILÁGITÓGAZ. Rio de Ja- neiróból jelentik: Brazília fővárosában a kü- zeljövőben kávéból nyert gázzal fognak vilá- gitani. Az új gázt előállító vállalat vezetősége megállapodást létesített a kávétermelőkkel, hogy a termésköltséget mindenkor részükre engedik át.

* DIJTALAN SZÉPSÉGÁPOLÁS ÉS KOZ- METIKAI KEZELÉS BRASSÓBAN. A női szépség ápolása ma feltétlen kötelesség és ezért a kozmetika ismeretése céljából minden kedden egyetiken napon át dijtalan kozmetikai kezeléseket nyújtunk és ingyenes kozmetikai tanácsokat adunk. Margó, kozmetikai intézet, Brassó, Weisz Mihály-utca 3. (be)

* ELVESZETT egy fekete Dobermann-ku- tyu. Célravezető adatokat jutalom ellenében a brassói kiadóhivatalba kérek.

Orvosi könyvek

- a nagyközönség számára:
- DR. KALDOR MIKLÓS: Hogyan kerülhet- jük el a korai öregedést. 102.—
  - DR. BODON KÁROLY: Hogyan éljen a szívbeteg ember. (Szívbeteg — Érelmeszesedés — Vérvnyomás.) 88.—
  - DR. MEZEY KÁROLY: Mit tegyek, mit ne tegyek, ha szép akarok lenni? A nő és a férfi kozmetikája. 88.—
  - DR. BUCSANYI GYULA: A nyerskoszt, mint természetes gyógytényező (függelék: tel- jes nyerskoszt — szakácskönyv) 102.—
  - W. STEKEL: Üzenet az anyáknak. I. rész. Csecsemőkortól 2 éves korig 90.— II. rész. Óvodáskor és első iskolaévek 120.— III. rész. Serdülőkor és az érettség kora 130.—
  - A három kötet egyszerre 300.— lej.
  - W. STEKEL: A modern házasság 102.—
  - DR. FELDMANN SANDOR: Idegesség és érzéketlenség 102.—
  - DR. DÉCSI IMRE: Az impotenciáról 54.—
  - DR. FÖLDES LAJOS: Orvosi tanácsok fia- tal asszonyoknak 102.—
  - DR. MÜLLER VILMOS: A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása, diétás kezeléssel 102.—
  - DR. ENGLANDER ÁRPAD: A rheumás ba- jok házi kezelése. 81.—
- Pósta-portó 10.— lej. 100.— lejen felüli meg- rendeléseknél, az összeg előzetes beküldése eseti, a szállítás portómentes. — Utánvét- tel csak 100.— lejen felüli megrendeléseket szállí- tunk.

Brassói Lapok
Könyvosztálya
(Brassó, Kapu-utca 56-58., az udvarban)

DECSEY ZOLTÁN:

A SIRÓ VÁROS

Az alvezérek kerültek az internáltak helyébe és akármilyen messzire is volt az internáltak tábor, mégis megvolt a meg nem fogható, fel nem deríthető kapcsolat az elhurcoltak és az ittmaradtak között. Sűrűn érke- ztek a levelek, amelyek utasításokat tar- talmaztak és sűrűn mentek a jelentések.

És Pista most egyszerre csak bekerült ebbe a földalatti munkába. Maga sem ér- tette hogyan jutott hozzá, de nem árul- ta el kíváncsiságát, várta, amíg el- mondják, hogy miért hívták maguk közé.

Murányiné elővette férje levelét és hozzákezdett az olvasáshoz. A kis gyöngyház-betűk között nehezen igazo- dott el a szeme, akadozva ment az olva- sás, de nyugodtan és feszülten figyeltek minden szóra.

— Kedves elvtársaim. Legutóbbi leve- lem óta semmiben sem változott a hely- zet, inkább rosszabbra fordult. Kegyet- len sorsunk van, a fehérenemünk piszkos és elrongyolódott, a tetvek elleptek, iga- zán rosszabbul élünk, mint a lövészárók- ban. Az élelmezés a legsilányabb. Hit- vány zabkenyér és zableves, ez a rendes napi kosztunk. Sokan már kidőltek, pus- tit a vérhas és egyéb betegségek. Irtunk a cseh elvtársaknak a Pravo Liduba, hogy jöjjenek ki, nézzenek utána a dol- goknak és segítsenek rajtunk. Egy hete elment a levél, de még a fülök botját sem mozgatták.

Fodrászok

Kérjétek mindenütt a legfinomabb „ERN” 101 számú borotvát!

Kapható: Max Zisman, Bukarest, Str. Blá- nari 9. megb. zóttnál és ára drb.-ként Lei 239

— Gyalázat — mordult fel egy sörgyá- ri munkás és öklével az asztalra csa- pott.

— A leveleiket rendben megkapjuk és az otthoni ügyekről tudomást szerzünk, de mi sokkal jobban vagyunk informálva a dolgokról, mint maguk odahaza, mert mi bécsi és müncheni híreket is kapunk. Tudják-e az elvtársak, hogy Münchenben is a proletárok kerültek uralomra és ki- kiáltották a tanácsköztársaságot? Tud- ják-e, hogy május elsejére Bécsben is kitör a kommun? Kun Bélának sok pénzt küldenek oda. Nem telik bele négy hét és Európát előnti a forradalom. Jön a leszá- molás napja, elvtársak!

Kigyulladtak a szemek és áhitattal hall gatták tovább az üzenetet.

— Gödöllőn pedig megkezdődött a vö- rössereg ráncszedése. A tanácskormány megegyezett az aktív tisztekkel. A fe- gyelmet helyreállították és a proletár- fegyelem még erősebb, mint a k. u. k. ármádiáé volt. A legénység pompás ki- képzésben részesül, a felszerelés is első- rendű. Olaszországból Ausztrián át autó- kon érkeznek a fegyverek.

— Elvtársak, maguknak is el kell ké- szülniök arra, ami következik. Fontos azonban, hogy a polgárság azon rétegeit megnyerjük, amelyek rokonszenvvel vol- tak az októberi forradalom iránt. Miná- lunk nem bosszu és nem leszámolás lesz a proletár-diktatura, hanem felszabadu- lás. Énen ezért, hogy a polgárságot kellő- en előkészítsük, szükséges olyan embere- ket megnyerni, akikben megbízhatunk, a kiknek helyén van az eszük és a szívük. Így gondoltunk mi Végh Istvánra. Az elvtársak emlékezhetnek rá, ő volt az, aki a város megvédelmezésére vállalko- zott és most bizonyára hajlandó lesz ezt a feladatot is vállalni.

Az asszony elhallgatott. A fejek vár- kozásteljesen fordultak Pista felé. A szo- bában mély csend.

Végre megszólalt Pista.
— Én nem vagyok szocialista, én csak becsületes magyar ember vagyok. Amit előkészítenek, amin dolgoznak, az az én

Közgazdaság

AZ IPAR CÉHESITÉSE

Az új ipari törvénytervezet halvasztott gondolat. Valószínűleg mégis rá fogják oktrojálni az országra, mint annyi más törvénnyel szentesített szerencsétlen elgondolást, amely a gazdasági válság orvoslása helyett a bürokratikus labirinth rendszertelenségének újabb pillérévé vált a gyakorlatban. A tekintélyek kora ugyan lejárt, a tekintélyek varázsa ugyan megtört, de a szurony és arany szertartásának parancsa a maga teljes meztelenségében szemérmetlenül fittyet hány az igazi közvélemény és közhangulat minden jogos óhajának. A kontinens legtöbb országában a fináncimperializmus diktatóraja tomló. Miért legyen éppen Románia kivétel? A szabad verseny, a kereskedelem és az ipar, a munka, a termelés és fogyasztás szabadsága immáron lenézett frázis. A szabadság ma az arany birtoklásához van kötve. Aki nem ura a mindenható pénznek és így nem részese a mindeneket elgázoló hatalomnak, az béklyóba van verve. Ipar, kereskedelem, östermelés, paraszti, polgári, munkás rabslolgasorsra jutott e gyalázatos korszakban, amelyre undorral fog visszatérni a történelem. Csak egy pillantást kell vetni a mai Európára, hogy az egymással meg nem alkuvó, kiengesztelhetetlen ellenmodások chaosának képéről meggyőződhetünk. Amíg a természettudomány büszkesége, a pacifizmusáról is híres Einstein nyíltan a védőkötettség megtagadása mellett igazat, Hitler az emberek osztályozásával foglalkozik és állami beavatkozást követel arra, hogy kiknek szabadon házasodást kötni. Mit Einstein kétsége vonja a nacionalizmus abszolút realitását, Hitler a fajnevelés ókori módszereiről és egy — a régi hindukat is megszégyenítő — kasztredezer megteremtéséről ábrándozik. Mit Spanyolországban az általános eztrák föllángolása fenyeget, mert a néphangulat keveseli a polgári köztársasági forradalom vívmányait, Lengyelországban el akarják tiltani az elválaszt és minden vonalon a legnagyobb erőfeszítéseket művelik, hogy kormányrendeletekkel visszahajtsák az országot a legsötétebb középkorba. De tekintünk bárhova, mindnütt paradox állapotokat fogunk látni, a gazdasági inkvizíció! kezdve a statárium romantikáig. Ilyen körülmények között tulajdonképpen semmi különös sincs abban, ha Románia korcsosított törvénytervezetekkel kísérletezik, amelyek többségét az ipar szabad fejlődését akarják gúzsba kötni. Nem sok reményünk lehet arra, hogy az érdekeltek körök utját tudják állni egy-egy ilyen lépésnek, sovány vigaszul szolgálhat az a tény, hogy a kormányok jönnek-mennek és ugyeszőlván pillanatonként változhatnak az alkotmány mert az új kormány nem szokta a régi hibáit helyrehozni, hanem rendszeres hozzáron a jogelőd kiábrándító és áldatlan tevékenységéhez. Még a fináncimperializmus egyik kiküldött

Magyar írók újabb regényei!

Kuncz Aladár, Fekete kolostor, 2 kötetben, ára	300.—
Berde Mária: Földindulás, 2 kötetben	251.—
Gulácsy Irén, Pax Vobis, 3 kötet	510.—
Fekete ölegények, 4 kötet	402.—
Ragyogó Kovács István Hamusó	170.—
Csathó Kálmán: A Katalin fürdő	170.—
Kassák Lajos: Egy ember élete, 11, r. 3 kötet	270.—
Erdős Renée: Ezüst bölcső	153.—
A brüsszeli csipke, 2 kötet	306.—
Lavinia Társin házassága, 2 kötet	408.—
Herczeg Ferenc: A nap fia	68.—
Zsigrai Julianna: Szücs Mária házassága	68.—
Trencsényi György: Hősök	68.—
Falu Tamás: A halottak is élnek	68.—
Pásztor József: Az atyafiak	68.—
Csathó Kálmán: Leányos ház 1931-ben	68.—
Kosáriné Réz Lola: Egy hordó bor	68.—

Legnagyobb választék, újabb megjelent regényekben, mesés könyvekben, ifjúsági iratokban, képes könyvekben.

Kaphatók a Brassói Lapok Könyvosztályában

ispánja is megsokallta már a buzgó törvénygyártást. Több produktív munkát és kevesebb törvényt ajánlott. Már pedig borzasztó tünet, ha a gyarmatnak is számközlő kezdenek és óvást emelnek a bilincstermelés üzemének ambíciója ellen. Amilyen hiru remény, hogy Románia vezetői korifeusai fináncreformokkal akarják megszabadítani az országot a gazdasági nyomorúságából, éppen annyira reménytelen feladat őket jobb belátásra bírni akkor, amidőn a termelés megszorításának és a munka szabadságának tilalomfáit akarják mindenáron elültetni. Megálmodtak egy új üzletet és meg fog születni az ipar céhesítése. Mert ez alapján véve az új ipari törvénytervezet. A 10 millió lej azaz körülbelül 300 ezer frankon alul üzemek létesítése fölött a miniszter, a 10 milliós lej, azaz körülbelül 300 ezer frank értéket meghaladó ipari üzemek létesítésének sorsa fölött a minisztertanács fog dönteni. Ugy látszik, hogy a minisztertanácsnak mindenre van elég ideje. Az új ipari üzemek létesítése ugyeszőlván konvencióhoz van kötve. Egy igen széleskörű, komplikáltan összeállított bizottság nem lekecsinyelendő szereplése is hozzátartozik egy ipari üzem létesítése jogának megszorításához. Ha valaki Romániában iparosítás révén új munkakalmakat akar teremteni, ebbe még bele szólnak a konkurrensok és a riválisok. Hogy egy-egy ilyen üzem létrejöhet-e, vagy sem, az attól fog függni, vajjon az új konkurrens vállalkozó vagy a régi konkurrensok érvei lesznek-e súlyosabbak a bizottságok, a miniszter, illetőleg a minisztertanács színe előtt? Ez az érvelés aligha lesz lélektanilag és logikailag egyöntetű a küzdő felek részéről, ámde tényleg nem a gazdaságpolitikai elmélet, hanem az üzletpolitikai gyakorlat szokott dönteni. Romániában egy új találmány, vagy egy üzemi eljárás alkalmazásának sem lesz semmi értelme. Ha valaki például azzal áll elő, hogy megtalálta a cukor szintetikus előállításának első és lukratív módját, vagy cellulózából, akár fából tud olyan olcsó cukrot gyártani, amelyet a jelenlegi kartellár nyegyedéért, sőt tizedéért tud a piacnak fölkinálni, akkor természetesen meg fogják akadályozni a cukorgyár alapítását, mert hisz nem az olcsó fogyasztás, nem a munkaalkalom, hanem a kartell profitja a cél. De ugyanez volna az eset a szóda, a maró nátron, a gyufa, vagy bármelyik más cikk esetében is azzal a különbséggel, hogy most már nemcsak az effektive monopolicusok, hanem minden cikk gyártása akadályra fog találni, ha hatalmas csoportok üzleti érdekeit sérti. Ha valaki egy új gépet talál fel, ha a textiliparban, a vegyiparban, vagy bármelyik termelőágban új eljárást akar alkalmazni, Romániában minden vállalkozási kísérlete meddő maradna, ha a meglévő iparok trösztjei óvást emelnek az alapítás ellen. Kivételt csak az képezne, ha a bizottságokban és a kormányban ab ovo nagyobb befolyásra tudna szert tenni. Ez a kálvária valószínűleg a legtöbb embernek elveszi attól a kedvét, hogy Romániában vállalkozásba fogjon. A monopol új Eldorádójában aligha fognak nyüzsgögni a szabadalmakat, találmányokat, eljárásokat alkalmazni akaró elemek, de az olyan vállalkozni akaró tökések sem, akik az új törvény életbe lépése alkalmával máris nem tagjai annak az állami trösztnek, amely munkással és fogyasztóval szemben az államhatalom kénytelen kegye folytán privilegizált helyzetben van. Románia, az ipari monopol Eldorádója, pontot tett a kulturtörténelme végére, kínai falakkal zárta el magát a fejlődés veszélye elől, ezirteket hongerített a haladás robozó vonatja elé — mindezt a dédelgetett csoportok üzletpolitikai érdekeinek és profitjának dicőségére. Ha valaki a szintetikus olaj előállítását alapján akarna üzemek létesíteni, akkor a petroleum-trösztök érdekei miatt azt az óhaját megtagadják. Ha karbidból ecetsavat, vagy alkoholt akarna gyártani, akkor szemben találja magát a szeszkartellel. Ha végre egészen új iparral jönne, akkor is számolnia kellene a rokonipari csoportok agyarkodásaival, vagy legjobb esetben a bizottságok és a miniszterek speciális óhajaival. Ha ez az új törvénytervezet Manolescu ipari tröszt-tervének lefaragott maradványa, akkor is nyugodtan lehet állítani,

hogy nem technikus — vagy közgazdasági mentalitás, hanem a jelen évtizedek fináncgondolkodása sugalmazta, amely minden raiont a profit egyoldalú dogmájának áldozott fel.

Az ipar ily módon való céhesítése, közepkori gondolat és fináncésjárás perverz házassága özeromszere nem sokat forrtani Románia iparosításának, amely a fináncpolitika fortélyai folytán ugyanis reménytelen jövőnek néz elébe. Igazán nem volt szükség erre a kegyelemdőfésre. Románia ipara úgy is el fog pusztulni az új ipari törvénytervezet nélkül és elle nére is. A teljes gazdasági összeroppanás csak rövid idő kérdése, ha az infláció, moratórium és egyéb fináncreformok az utolsó órában nem hozzák meg a megváltást. A jelenlegi makacs pénzügyi politika hinárba vezet és ez esetben az új ipari törvénytervezet megszavazása mellékes komédia. Ha pedig megtörténne az a nem várt csoda, hogy nem a szabad ipari fejlődés elé vetnének gáncot, hanem a mindent eltipró pénzügyi terveit

Xeresi bor, vagy csukamájolaj?
melyik a jobbízű?

Ha Önnek, vagy gyermekeinek csukamájolajat kell szedni, ne felejtsek el, hogy az

ELIXIR PANGADUINE
a legfinomabb tokhal-máj kivonattól készült, íze elsőrendű, a csukamájolaj minden hatásával rendelkezik és négyszer olyan erős!

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

rendszerbe illeszteni, akkor az új ipari törvénytervezet ugyanis lomtarba kerül. Valószínűleg másképpen állítodnék össze a kormány is és az ipar céhesítése, az ipari monopol Eldorádójának álma is emmi-vé fuvódnék észéjjel. A fejlődés szabadsága elleni merényletekről pedig kénytelenek lennének a trösztök, kartellek, bankok és a készpénzzel manipuláló elemek egyszer s mindenkorra lemondani. Sajnos, az a valószínűbb, hogy súlyos megpróbáltatások, vergődések után a gazdasági nyomorúságból nem a kormányok bölcsessége, hanem a néphangulat sugalmazása és a termelni, meg fogyasztani akaró tömegek akarata lesz a kivétező ut. Ez az ut is lehet nagyon tövises és tüskés, ámde mégsem hátra, hanem előre vezet. Dr. Silbermann Jenő

DEFICIT... DEFICIT...

Az elmúlt évben közel egy milliárd lejjel csökkent a vasút bevétele

Az ujonnan épített vasuti vonalak száma még a 100 kilométert sem haladja meg

Bukarest, január 2.

Az államvasutak vezérigazgatósága az új év alkalmával közzétette 1931 évi működésének eredményét vizsgáló jelentését. Ebből a jelentésből kitűnik, hogy a román államvasutak helyzete az előző évekhez viszonyítva, összehasonlíthatatlanul rosszabb lett és az évszázados bevételi tétele közel egy milliárdos csökkenést mutat az 1930 évi bevételekhez viszonyítva.

A kimutatásból megtudjuk azt, hogy 1931 év végén a román vasutak vonalainak hosszúsága 11 ezer 219 kilométer volt, míg 1930-ban csak 11 ezer 133 kilométer hosszú vonalakat bonyolítottak le a forgalmat a CFR. A számok azt igazolják, hogy

a román államvasut tavaly még száz kilométer új vasutonalat sem épített,

holott a stabilizációs szerződés második részletéből jelentős összegre folyósítottak az államvasutak investíciós munkálatainak fedezésére. A kölcsönt azonban ugy-látszik másra fordították.

Az ország gazdasági élete szempontjából az új bővítési és fejlesztési munkálatok lecsökkenése óriási fontossággal bír. Mert emiatt a vasut jelentősen lecsökkentette talpfavásárlásait, ami súlyosan érinti Románia faiparát. Ugyanakkor a vasipar is rengeteget veszített vasuti sín megrendelések híján.

A vasutigazgatóság jelentésének másik pontja a személyforgalommal foglalkozik. Ebből a kimutatásból kitűnik, hogy míg 1930-ban összesen 29.675.952 személy utazott a CFR vonalain, addig az elmúlt év forgalma összesen 26.382.145 utas volt.

A CFR bevételi és kiadási tételei az elmúlt év első tíz hónapjában a következő számadatokat tartalmazza:

A személy- és áruforgalomból befolyó bevételek összege 7 milliárd 421 millió

586 ezer 219 lej volt, míg 1930 év első tíz hónapjában 8 milliárd 761 millió 549 ezer 288 lej forgalmazott a vasut. A kimutatás azt igazolja, hogy

a vasut elmúlt évi bevételei közel egy milliárddal csökkentek az előző évi összbevételekkel szemben. Ugyanezen időszakban a kiadások közel egy milliárddal csökkentek az előző évi összbevételekkel szemben.

Az évvégi jelentés tehát egy újabb adalék ahoz a szomorú statisztikához, amely a deficit 1931-es év oly jellemző megnyilvánulása. Valószínű, hogy a jelenlegi gazdasági körülmények között a bevételek csökkenését nem fog lehetni az idén sem megakadályozni.

Angol lap a magyar transfer-moratóriumról

London, január 2.

A „Manchester Guardian” a magyar transfer-moratóriummal foglalkozva megállapítja, hogy a moratórium nem lepte meg Magyarországot hitelezőit. Majd leszögezi a lap, hogy Magyarország hitelezőinek nem kell nyugtalankodniuk, mert a magyar pénzügyek vitele egységes és nem kell a pengő romlásától tartani. A moratórium kihirdetésekor Magyarország az aranystandardon állott, ami legjobban bizonyítja, hogy a magyar kormány elítélte szándéka az infláció elkerülése. A magyar moratórium intő tanuló arra, hogy, vagy leszállítják a háborús adósságokat és a jóvátételeket Európa mai fizetőképességének színvonalára, vagy pedig fel kell készülni az általános európai fizetés-megtagadásra.

Astra (Apolló) Mozgó, Brassó

KÖVETKEZŐ MŰSORUNK:

SENKI ORSZÁGA

a szezon leghatalmasabb filmalkotása.

Főszerepekben: egy német, egy francia, egy angol, egy néger és egy zsidó színész.

Ezt a filmet a Népszövetség kiállításában részszínelte.

Még ma is kétszázézer igazi milliommos él a földön

Mit csinálnak a pénzüikkel a külön mások

Senki sem hinné, hogy még a világkrisis mai napjaiban is kerek kétszázézer igazi milliommos él a földön. Ezeket a boldogokat már maga az a tény, hogy milliommosok, toronymagasságba emeli a tömegek fölé. Külön figyelmet érdemlő fejezet, hogy mit csinálnak sok pénzüikkel. Ez a pénzrel való bánásuk egészen egyéni beállítással mutatja meg őket. Szinte hihetetlen, s nyilván a természet játéka, hogy minél gazdagabb valaki, minél súlyosabb milliók ura, annál szeszélyesebb és excentrikusabb az egyénisége.

A DOLLÁRKRÓZUS, AKI EGY SÉTAPÁLCÁÉRT ÁTHAJÓZIK EURÓPÁBA

Nézzük mindenképp a dollárkrózusokat. A fiatal Astor, nagyatya rengeteg vagyonának az ura, nevét nemcsak jól megalapozott pénzügyi csekkjére árogatja, hanem még nagyobb kedvvel és ambícióval irkál cikkeket newyorki lapok számára és boldogan vágja zsebre a cikkekért járó nagy tiszteletdíjakat. Morgan, a világ bankárja, nem tud a maga számára kellemesebb szórakozást, mint hogy órák hosszat üldögél egymagában, horgászálcával egy folyó partján, csak azért, hogy vendégeit maga horgászta halakkal vendégelhesse meg. — Block bostoni milliommos jóvedelme nagy részét — sétapálcákra költi. Ez a szenvedélye annyira uralkodik rajta, hogy egy jachtot épített s ezen csak azért járja a világot, hogy sétapálcák különlegességekre vadászék. Az összevásárolt sétapálcagyűjtemény számára külön múzeumot épített. Versenyútsa a gyűjtésben egy másik milliommos, James Franklin Dillard. Miután selyemgyártással megfelelő számú milliókat hozott össze, — most aztán egészen szőnyeggyűjtésnek él. Saint Louis palotájában kétszázal több remek szőnyeg simul a padlón, illetve függ a falakon. Milliokat érnek. Kerek harmincháromszor hajózott át Dillard Európába, hogy valamely szőnyegritkaságot, megvegyen.

ROCKEFELLER PETROLEUM-LÁMPÁNÁL DOLGOZIK

Woolworth, a legnagyobb amerikai áruház tulajdonosa, annyira szenvedélyes barátja a futballnak, hogy üzleti alkalmozataiból több csapatot állított össze. Ezek sikere és kudarcá éppen oly szívügye, mint cégének üzleti sikere, vagy kudarcá. Ford, az autómobilkirály, vásárnaponként nagy gyalogszétakat tesz, csak hogy megtakarítsa a benzint, míg Rockefeller dolgozószobájában még ma is petróleumot használ, amely neki, mint a Standard Oil Company fejének, bizonylan még kevesebbe kerül, mint más halandónak. Rockefellernek egyébként van még egy eredeti szokása: gyermekeknek és koldusoknak, akik útjába akadnak, vadonatúj tizencentet szokott adni. Amde nehogy azt higgyük, hogy ellenszolgáltatás nélkül. A tizencentet csak az kapja meg, aki hajlandó előbb Rockefeller kurtá előadását és egymély tanácsait meghallgatni.

Angliának egyébként több milliommosa van, mint Amerikának. Ez általában azért nem köztudomás, mert Angliában, Amerikával ellentétben, a gazdagok nem csórgatják a nagy nyilvánosság orra előtt a pénzeszsákjukat. Amerikai „protzo”. Anglia izlése ezt nem tűri. Clarricarde london például ugyancsak nem látzik meg, hogy többszörös milliommos, mert ál-

landóan ugyanazon ruhában jár, amely a sokszendős viselés következtében bizony ágrólszakadt kinézést kölcsönöz neki. Am a lord ruházkodásra egy fillért sem akar költeni. Sir Davis Jule, a brit gyapjúkirály pedig egészen bizonyosan az egyetlen milliommos, akinek nincs autója, mert — úgymond — az omnibusz sokkal olcsóbb.

GANDHI HAZAJA A LEGGAZDAGABB EMBREK HAZAJA

A világ leggazdagabb emberei azonban Indiában élnek, aminek magyarázata, hogy a bennszülött fejedelmek a nagymogul mesébe való ideje óta arany- és drágaköveiket egyre gyarapították. Indiában 562 fejedelmi milliommos él. Ezek azonban, amellet, hogy a leggazdagabb emberek, a legnagyobb pazarlók. Egyik szakadatlanul palotákat épít, a másik egyre kiegészíti háremét, a harmadik különféle gyártmányú autómobilokat, a negyedik gramofonlemezeket gyűjt, amelyek egész nap játszanak és így tovább. Ha ezek a fejedelmek konferenciára gyűlnek egybe, a világ legdrágább görkocsijai állnak a fejedelmi parlament előtt. Szinarannyal kivert, gyémánt koronákkal és elefántcsontkirakásokkal díszített kocsik, melyek belsejében selyem- és brokátbélé kínálózik.

Am akadnak olyan milliommosok is, a kiknek nem kell a gazdagság. Csak a minap történt, hogy egy Yarland nevű amerikai egymillió dollárnál nagyobb összeget utasított vissza csak azért, mert nem dolgozott meg a pénzért és mert — nézet szerint — nincs rá szüksége. Néhány évvel ezelőtt az egyik Vanderbilt vonult vissza a pennsylvániai hegyekben levő egyszerű házacskája, hogy Rousseau tanácsai szerint egyszerű, fesztlon életet éljen. Ott él ma is egymagában. Maga takarít, mos és főz, maga dargasztja és süti a kenyereit, termeli a zöldségeit és főzelékféléit és szőnyegében sincs visszatérni palotájába.

EURÓPA LEGGAZDAGABB EMBERE HUSZ ÉVIG VISELT EGY RUHÁT

Nyilván ezeknek az ujsütött milliommosoknak az őse volt a már feledésbe ment Solodmikov sokszoros orosz milliommos, a kit nemcsak különönek, hanem egyuttal Európa leggazdagabb emberének tudtak. Ez az orosz valóban 20 esztendőnél is tovább viselt egy ruhát, amely husz évi használat után annyira agyon volt javítgatva és feldozva, hogy sem eredeti színet, sem eredeti szabását nem lehet felismerni.

Rádió műsor

VASÁRNAP, JANUÁR 3.

BUKAREST. 11.15: Gyermekek negyedőrája. 11.30: Prédikáció és templomi karenek. 12: Zenekari hgv. 13: Gramofon. 17: Mezőgazdasági előadás. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Könnyű és román zene. 20: Rádió szabadegyetem. 20.40: Gramofon. 21: Argentínai jazz. 22: Előadás. 22.15: A „Guslar” ének hgv. — BUDAPEST. 10: Hírek, kozmetika. 11: Ref. istentisztelet. Prédikál Ravasz László püspök. 12: R. kath. istentisztelet a várkapornából. Utána: Az ope-

raház zenekarának hgv. Bársony Dóra közreműködésével. 15: Gramofon. 16: Mezőgazdasági előadás. 16.45: Rádiószabadegyetem. 18: A Fővárosi Zenekar hgv. 20.20: Vígjáték-előadás. Utána: Koczó Antal cigányzenekara. 23: Ilgv., Kovács István (zongora) és Kerhács Pál (hegedű) közreműködésével. Utána: Cigányzene. — BÉCS. 11: Helmut Müllner orgona-hgv. 12.05: A bécsi szimfónikusok hgv. 14.05—15: Kétzongorás hgv. 16.30: Frank Fox tánczenekara. 18: Afrika dalol (gramofon hgv.). 18.30: A Rotschild-vonósnegyes kamarazene hgv. 19.30: Papp Dezső dr. csillagászati előadása. 20.10: R. M. Rilke halálának ötödik évfordulója. 20.55: Lili Ulanovsky és A. Tausche ária-hgv. 21.30: Bécsi dalok és táncok. 23.10: Hírek, 23.25: Krall-jazz.

HÉTFŐ, JANUÁR 4.

BUKAREST. 13: Gramofon. 13.30: Hírek, időjelzés. 13.50: Gramofon. 18: Zenekari hgv. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Zenekari hgv. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Gramofon. 21: Hegedű és zongora hgv. 1. Brahms. Szónáta. 2. Rogalsky: Ballada. 21.45: Ének-hgv. 22.15: Kétzongorás hgv. 1. Bach—Philipp. Konzert No. 3. 2. Wildor: Toccata. — BUDAPEST. 10.15: Az 1. honv. gy. ezr. zenekara. 10.30: Időjelzés, hírek. 10.45: A hgv. folytatása. 13: Déli harangszó. 13.05: Hgv., Perenyi Gabriella (ének) és Radó M. (gordonka) közreműködésével. 17: Asszonyok órája. 18: Bentó T. előadása. 18.30: Jazz a Pannónia nagyszállóból. 19.45: Német nyelvoktatás. 20.15: Sovánka Nándor cigányzenekara. 21.50: Az operaház zenekarának hgv., Rajta: Lajos vezénylettel. 1. Beethoven: Egmont. 2. Haydn: D-dúr szimfónia. 3. Zádor: Változatok egy magyar népdal fölött. 4. Wagner: A Nürnbergi mesterdañnok, nyitány. — BÉCS. 12.30: Cerdavonósnegyes. 14.10—15: Gramofon. 16.30: Gvermekdalok. 16.55: Ifjúsági óra. 17.45: A prágai nemzetközi sakkverseny ismertetése. 18: Hgv., modern cseh komponisták műveiből. 19.30: Stadler Péter zongora hgv. 21.15: A lautenhayn-vonósnegyes hgv.: Operett és daljáték részletek. 22.15: A bécsi szimfónikusok zenekari hgv., Rosenthal Mór zongoraművész közreműködésével. 1. Chopin: E-moll zongoraverseny. 2. Rosenthal: Variációk egy téma fölött. 23.15: Hírek. 23.30: Hügel-zenekar.

Kedd, január 5.

Bukarest. 13: Gramofon. 13.30: Hírek, időjelzés. 13.50: Gramofon. 18: Zenekari hgv. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Zene hgv. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Szimfónikus hgv. 1. Gluck: Iphigenie Aulis. 2. Massenet: Pittoreszk jelenetek. 21.30: Előadás. 21.45: Ének-hgv. 1. Puccini: Ária a „Bohémek” c. operából. 2. Curtis: Car mela. 3. Tosti: A titok. 4. Mezzetti: Menüett és Bécs. 22.05: Szimfónikus hgv. 1. Sibelius: Szomorú valcer. 2. Sibelius: Tavasz ünnep. 3. Thomas: Balletmuzsika a Hamlet c. operából. 4. Chabrier: España. — Budapest. 10.15: Szalonzenekari hgv. 10.30: Időjelzés, hírek. 10.45: A hgv. folytatása. 13: Déli harangszó. 13.05: Gramofon. 17: Mesedélután. 18: Novella. 18.30: Operett részletek, zenekari hgv. 19.30: Francia nyelvoktatás. 20: Orgona-hgv. a szegedi Fogadalmi-templomból. 21.35: Tóth Erzs. és Kalmár Pál magyar nótáestje Horváth Gyula cigányzenekarának közreműködésével. 22.45: Időjelzés, hírek. Utána: Toll Árnád cigányzenekara. Szünetben: Lovag Wimpfen Iván francia előadása a magyar zenéről. — Bécs. 12.30: Fritz Brunner vonósnegyes hgv. 13.40: Gramofon. 14.10—15: Gramofon. 16.20: Maria Jelmar (alt) és Jung (zongora) együttes hgv. 16.50: Ifjúsági előadás. 18: Jack Payne rádió tánczenekara és híres művészek gramofonon. 20: Käthe Ilve zenés tornadélutánja. 20.30: Bauer-zenekar. 22: Edgar Schifmann és Franz Schmidt kézzongorás hangversenye. 23.15: Gaudriot-jazz.

Szerda, január 6

Bukarest. 13: Gramofon. 13.30: Hírek, időjelzés. 13.50: Gramofon. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Könnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Ének-hgv. 21: Fuvolaszó 1. Bach: Suite. 2. Elinescu: Idill. 3. Mozart: Menüett. 4. Henniott: Elégia. 5: Chopin: Valzer. 21.30: Előadás. 21.45: Zongora-hgv. 1. Beethoven: Szónáta. 2. Voormolen: Képeskönyv. 3. Falla: A mólnárné tánc. 4. Falla: Tüztánc. 22.15: Gordonka hgv. — Budapest. 10: Hírek, kozmetika. 11: R. kath. istentisztelet a koronázási tempomból. 12.15: G. kath. istentisztelet. 13.40: Az operaház zenekara. Szünetben Papp Jenő heti rádiókrónikája. 15: Gramofon. 16.45: Meseóra. 17.20: Sárny Elemér cigányzenekara. 18.30: Gonda Béla előadása. 18: A Városi színház zenekara. 20.20: Bevilagya-Borsody Béla előadása a régi magyar táncokról. Welsler Tibor (ének) és Kazacsav Tibor (zongora) közreműködésével. 21.30: Hör Temnis Erzsébet zongoraművész hgv. 22: Bartók Béla zongoraművész hgv. 1. Purcell: Apróságok. 2. Scarlatti-Domenico: Szónáta. 3. Zipoli: Pastorale. 4. Bach: III. angol suite. 5. Beethoven: F-dúr szónáta. 23: Időjelzés, hírek. Utána: Fejcsalonzenekar Kalmár Pál közreműködésével. — Bécs. 11: Karének-hgv. 12: A bécsi szimfónikusok hgv. 14.05: Leopold

Stokowsky és a Filadelfia-szimfónikuszenekar gramofonon. 16.30: Payr-zenekar. 18.25: Kamarazene hgv. 20.30: Jaromir Weinberger „Svanda, a dudás” c. operája. 23.05: Wacek-zenekar.

CSÜTÖRTÖK, január 7.

BUKAREST. 13: Gramofon. 13.30: Hírek, időjelzés. 13.50: Gramofon. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Könnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.20: Szimfónikus hgv. 22: Előadás. 22.15: Szimfónikus hgv. Rímszkij-Korzakoff: Scherezádé. — BUDAPEST. 10.15: A rádió házikó varietéje. 10.30: Időjelzés, hírek. 10.45: A hgv. folytatása. 13: Déli harangszó. 13.05: Vörösi Janosi cigányzenekara. 17.10: Novellák. 18: Mezőgazdasági előadás. 18.30: Könnyű zene. 20: Angol nyelvoktatás. 20.50: Halévy „A zsidó” című operája. Utána: Magyar Imre cigányzenekara. — BÉCS. 12.30: Geiger-zenekar. 13.40: Páloszki hanglemezek. 14.10—15: Gramofon. 16.30: Hgv. Hans Karolus (bariton) és Henriette Ruinen-Dubois (hegedű) közreműködésével. 18: Haupt-zenekar. 20.40: Hírek, időjelzés. 22.55: Táncmuzsika.

PÉNTEK, január 8.

BUKAREST. 13: Gramofon. 13.30: Hírek, időjelzés. 13.50: Gramofon. 18: Zenekari hgv. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Zenekari hgv. 20: Rádiószabadegyetem. 21.30: Opera előadás. — BUDAPEST. 10.15: Hgv. Domány Sári (ének), Ragyóczy Joli (zongora) és Kálmán Mária (hegedű) közreműködésével. 10.30: Időjelzés, hírek. 10.45: A hgv. folytatása. 13: Déli harangszó. 13.05: Eugen Stepat balalajka zenekara. 17: Divatsevegés. 18: Felolvasás. 18.35: Weidinger-szalonzene. 19.45: Gyorsirótanfolyam. 20.15: Dalárda-hgv. 20: Külpolitikai negyedóra. 21.20: Magyar dalok és táncok gramofonon. 21.45: A budapesti koncert szalonzenekar hgv. a Zeneművészeti Főiskoláról. Utána: Rácz Béla cigányzenekara. — BÉCS. 11.20: A Sedlak—Winter vonósnegyes és az öblisták Schubert-hgv. 12.30: Buchbinder-vonósnegyes. 13.40: Kurcz Ze: ma hanglemezek. 18: Macho-zenekar délutáni hgv. 20.40: A bécsi Szimfónikusok Bruckner-hgv. 21.05: Bernhard Eite jazz-zenekara. 22.45: Hírek, időjelzés. 23: Schieder-zenekar.

SZOMBAT, január 9.

BUKAREST. 13: Gramofon. 13.30: Hírek, időjelzés. 13.50: Gramofon. 17: Ifjúsági előadás. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Könnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Fuvónégyes. 21.45: Ének-hgv. 22.05: Román zene. — BUDAPEST. 10.15: Póstiázenekar hgv. 10.30: Időjelzés, hírek. 10.45: A hgv. folytatása. 13: Déli harangszó. 13.05: Mándits-szalonzene. 17: Gyermekóra. 18: Halász Gyula előadása. 18.30: A Budapesti Citerakör hgv. 19.30: Rádióamatörpósta. 20: A Rádióélet műsoros estje. 22.20: Szabó Gey László jazz-zenekara. Vig Miklós közreműködésével. 23.30: Zenekari hgv. — BÉCS. 12.30: Macho-zenekar. 14.45: Richard Crooks hanglemezek. 16.25: Híres művészek hanglemezei. 18: Wacek-zenekar. 20.35: Hans Duhan operaénekés ária hgv. 21.05: Kurt Götz „Ingoborg” című vidám komédiája. 23.05: Hírek, időjelzés.

Sport

Magyar labdacsapatok külföldi győzelmei

Brassó, január 2.

Jól kezdődött az új esztendő a külföldön túrázó magyar labdacsapatoknak, mivel mindenfelől győzelmeikről számolnak be távirataink:

KÖLN: Csikók—Köln válogatott 3:2 (0:2). Az első félidőben a magyar csapat nem sokat mutatott, a másodikban azonban kimondott fölénybe került. A kölniek a tizedik percben Zarges, a huszadik percben Ziskoven révén 2:0 arányban vezettek. A Csikók a második félidő elején öt perc alatt egyenlítettek, sőt megszertik a harmadik vezető gólt is. Míadhárom gólt Titkos rugta. A mérkőzés végéig a Csikók maradtak fölényben.

ST. RAPHAEL: Kispes—St. Raphael—Cannes kombinált 6:2 (3:0).

ESSLINGEN: Ferencváros — Esslingeni Sportfreunde 8:3 (4:1). A vezető gólt az esslingeniek szerzik meg Hermann révén, azonban a Ferencváros hirtelen lendülettel fölénybe kerül és Kohut, Turay, Toldi, valamint Szedlacek révén már az első félidőben négy gólt szerez. Szünet után a Sportfreunde még két góllal terheli Zoller és Hermann révén a magyar csapat kapuját, mire a Ferencváros felnyomul és gyors egymásutánban Turay (2), míg Szedlacek és Toldi egy-egy gólt rug. MÜNCHEN: Hungária—Wacker 5:3 (3:2).

ATHÉN: Somogy—Apollon 5:3 (1:3). LACARNO: Bástya—FC Locarno 3:3.

JANUÁR

4-től KEZDJÜK:

SZEZONCIKKEINK VÉGVÁRUSÍTÁSÁT

KÖTÖTTÁRUK, HARISNYÁK

még eddig nem tapasztalt mélyen leszállított olcsó árban! Használja ki az alkalmat, amíg a készlet tart.

HERCULES csernovici guár brassói lerakata **Kapu-u. 41. sz.**

RITKA ALKALOM!

Ifjuság

Villamos találkozás FEKETE FERENC

Ennek a kis írásnak az az érdekessége, hogy valóban megtörtént és hogy a Brassói Lapokkal szoros összefüggésben van. De menjünk sorjában.

Az 1930. év nyarán az „Ifjuságnak” volt egy levelezési akciója, amelyen többek között az én címetem is lekötötték. (Csak annyit tévedtek, hogy fg. V. osztálya helyett VII. et (rtak.) Így azután nem is voltam tulságosan meglepve, amikor egy szép napon levelet hozott a posta Nagykárolyból, Herskovits Jenőné, aki egyik legszorgalmasabb híve volt az Ifjuságnak. Ebben a levélben bemutatkozott, megemlítette, hogy nemsokára Váradra jön. Én természetesen siettem rá válaszalni, így lassan a legmelegebb barátság fejlődött ki közöttünk, — levélileg.

Egy nap váratlanul sürgőnytilusban megfogalmazott lapot kaptam tőle:

Kedves Ferkó, 25-én, pénteken Váradra érkezem, 12 óra 10 perckor. Ha van ideje, jöjjen ki az állomásra, tartson egy Brassói Lapot a kezében, erről majd megismerem. Baráti üdvözléssel, stb.

Mondanom sem kell, mennyire vártam azt a 25-ét! Hogy drukkoltam, hogy el ne késsem! Már háromnegyedkor ott voltam a peronon egy Brassóival felszerelve. Ahogy kihátráltam a peronra, nekiütődve megkérdeztem egy urat:

— Befutott már a károlyi vonat?

— Már rég! — felelte szórakozottan.

Szinte leestem. Még szerencse, egy közelben álló egyruhás férfi kijavította:

— Dehogy. De nemsokára érkezik.

Izgatóttan vártam ismeretlen barátomat, a kiroli csak annyit tudtam, hogy 173 centiméter magas és hogy barna.

A vonat pontosan berobogott. Odaálltam az egyik kijáráshoz, lesve a barátomat, de hiába,

csak nem tudtam felfedezni a tömegben. Mindenkire elment, a vonatról már senki nem szállt le, néhány régi kofferes bácsi és néni állt még csak tanácstalanul a vonat előtt. A 173 centis barna fiút sehol sem láttam. Dühösen a kudarc miatt hazafelé indultam. Elcsiptem indultában egy villamost, ahol megint csak körülnéztem, de nem láttam ismeretlen barátomat. De mégis. A villamos másik oldaláról egy magas, fiatal fiú jött beljebb, az arcát nem láttam, mert széleskarimájú kalap fedte a fejét. Én is beljebb indultam, egymás mellett álltunk meg. Sokáig néztük egymást. Minden pillanatban eszembe jutott, hogy jó volna most elővenni a Brassóit a zsebemből, de egy-egy belső dac mindig visszatartott. Végre megszólalt a másik fiú:

— Ön váradi?

— Igen.

— Legyen szíves, mondja majd meg, hol kell leszállni, a Kápolna-térre akarok menni.

— Majd szólni fogok, ha ott tartunk, — mondtam már mosolyogva.

Kis szünet. Majd én kérdezem meg:

— Ön hová való?

— Károlyi.

Ujra kellett mosolyogjak. Természetes hangon igyekeztem megkérdezni:

— Ugy-e, Herskovits?

— Fekete? Nézett ő is most nevetve.

Kezet fogtunk. S minthogy ugyis tegeződni akartunk, csakhogy ezt a személyes találkozás alkalmára tartottuk fenn, egyszerűen mondtuk:

— Szervusz.

A villamosban ülök pedig csak néztek. Hisz ezek, amikor bejöttek, még csak nem is ismerték egymást! Mi pedig jókedvűen beszélgettünk és együtt szálltunk le a Kápolna-térre.

Nagyvárad.

lyén rendületlenül. Már bejött a fogorvos fi- vére is, az is húzta, azután a nagy erőlködés- re megjelent a szobában a felesége, az is se- gitett. Végül a szobány is nekifeküdt. Már négyen húzták volna, de a foz meg sem moz- dult. Olyan szilárdan állt, mint Nándorfe- hérvár vára, amikor Hunyadi János a török ellen védte.

Ekkor a fogorvos feleségének egy jó gon- dolata támadt.

— Az lenne a legjobb, — mondta, — ha úgy próbálnánk kihúzni Elefánt ur fogát, mint valamikor a gyermekekét szokták. Rá- kötnénk egy madzagot és odakötnénk az aj- tóhoz. Aztán becsapnánk az ajtót és a fog kirepülne a helyéből.

— Nagyszerű gondolat! — lckesedett a fog- orvos, a fivére, még a szobalány is.

Kerestek csakhamar egy hajóvontató köte- let, rákötötték Elefánt ur lábja fogára, a kö- tél másik végét pedig odakötötték a ház ka- pujához. Amikor készen voltak, nagyhírtelen bevágták a kaput. és... és a fog a ce- lyén maradt, hanem a kapu az kiferült a sarkából és majdnem agyenyutotta a fogor- vost, a feleségét a fivőret, meg a szobalányt is.

Most már nem tudtak kisütni semmi ckesat, lemondtak hát arról, hogy kihúzzák Elefánt ur fogát de ennél Elefánt ur örült a legjob- ban, mert úgy érezte, hogy a fogfájás semmi ahhoz képest, ha az embernek a fogát akar- ják kihúzni.

Azóta sem ment fogorvoshoz.

AZ ANYA KINCSE

A rádió gögösen szemléli a szoba be- rendezését és fitymálja a bulorokat:

— Milyen otromba nagy alkotmányok vagytok és mégis milyen kevés jelentőségetek van. Alig értek valamit. Csak egy kis háztartás egyszerű eszközei vagy- tok. A földkerekség igen sok népe rátok se szorul. Én az egész világot ide tudom varázsolni.

A bölcső halkán szólal meg:

— Ne recsejg örökké! Most hallgass, mert felébresztel a kicsikét...

Bejön az édesanya. Elállítja a rádiót. A bölcső fölé hajol és halkán rebegi alvó gyermeke felett:

— Én mindenséggem én boldogságom!.. Aludj szépen!

S csókot lehell a kicsike aranyzóka hajára.

S a rádió drótján hiába kér bebocsát- tatást mind az öt világrész...

MÉZES JÁNOS

A tegnap és ma embere

Tegnap pihenni akart.
Munkás két kezét összetenni,
nappal is néha otthon lenni.
Élni nyugodtan, gondtalan,
ácsorogni a napsütésben,
játszozni kis gyermekével.
De a munka sürgette, várta,
tegnap még pihenés volt a vágya.

Ma dolgozni akar.
Munkát hajszol, száraz kenyeret,
nem baj, ha sokkal kevesebb,
mint tegnap volt. Csak munka, munka
legyen! Forró agyába vájja
karmait a munka láza.

Ma télenül ödög a lába,
munkát akar, de mindhiába!

Vulkán. MARKOVITS EDITH

Lejtő

KÉPREJTVÉNY

B. D. Bukarest.

OS OS * _____ r ó

1/2 k l l mü : l m

Sz á d d d d

FELELJ HA TUDSZ!

Beküldte: Fekete Ferenc, Nagyvárad

1. Mikor és hol született Ady?

2. Mi a híressége Oberammergauinak és hol fekszik?

3. Ki írta a Dorian Gray arcképe c. re- gényt?

4. Hogy hívják a görög S betűt?

POTLÓREJTVÉNY

M. Margit, Csernátón.

16, 54, 1, 25, 41, 9, Odisseus hazája.

33, 47, 26, Vidék.

8, 22, 51, 52, 24, 51, 19. Tetszetős külső tulajdonság.

44, 48, 23, 43, 19. Norvég zenészerző.

2, 13, 49, 5, 18, 40. Déli díszvirág.

3, 42, 39, 35, 27, 36. Olasz festő.

18, 8, 22, 6, 51, 56, 20. Ideál.

4, 29, 10, 48, 38. Most divatos parfüm.

34, 32, 28, 48, 12. Az északnyugati felví- déken van ez a hegy.

15, 51, 52, 17, 18, 37. Matematikában gyakran fordul elő.

14, 31, 7. Török méltóság.

13, 53, 46, 30, 50, 2, 48. Nyáron gyakran van.

11, 21. Szűk ellentéte.

45. Utolsóelötti betű az Abc-ben.

1—54-ig Schiller egy aranymondását kapjuk.

Az 1931. évi december hó 19-iki melléklet Ifjuságának helyes megfejtése:

Képrejtvény: Gyógvszerész.

1. Kockarejtvény: Balaton, Aladár, ladik, adió, ták, or, n.

2. Kockarejtvény: Vér és arany.

Nagyrészt helyes megfejtést küldtek be: Markovits Edith, Szép Annus és Balázs Béla.

Elephant Béla, Lampel Margit, Bende Sanyi, Ambrus Blanka, Orbán Piroska, Gidály Bandi és Juci, Fodor Rózália, Türk Máttyás, Mik- lós Böske, Fazakas Tildi és Bandó, Heller László, Pe'ke Ede, Rosenfeld Bella, Brach Ilonka, Marzó Bandi, Rosenberg Tibor, Buchonsfranner Armin, Klein Lajos és Bartha Erzsébet.

A könyvjutalmat sorshuzás után Türk Má- tyás, Buchonsfranner Armin, Klein Lajos és Miklós Böske nyerték. Irják meg pontos címük- ket, életkorukat és, hogy milyen könyvet sze- retnének.

Az „Ifjuság” szerkesztője írta:

T. Baba. A szerkesztői üzeneteket kísérd figyelemmel, ott kapsz választ majd kérdé- seidre.

P. Gy. Kolozsvár. A megfejtésed későn fu- tott be. A rejtvényeidet küldd be.

B. I., Nagykároly. Ird meg pontos címedet, hogy elküldhessük a könyvet.

R. T., Nagykároly. A könyvet rég elküld- tük. Kérdezd meg a postán, csak ott lehet a liha.

Többeknek. A megfejtés későn érkezett, úgy látszik, a postán a karácsony előtti nagy

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdal- mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tar- talmaz, fenti eredeti jelzéssel. Kap- ható gyógyszerárakban és drogé- riákban. 17171

forgalom miatt akadtak el: Ne veszítsetek el a türelmeteket, dolgozzatok tovább is szor- galmasan.

K. A., Brassó. Verselgess továbbra is, de egyelőre csak a szűk családi kör számára, ol- vasgass sokat.

N. A. Kolozsvár. A versed nagyon szép. De azt ez a rovat és minthogy mi napilap vagyunk, egyébként sem közölhetjük. Verselj továbbra is, sokat várod tőled. Azokat a ver- seket, amelyekről gondold, hogy nekünk va- lók, küldd be, szívesen leközzöljük. Körösi szerkesztő ur Bukarestbe való áthelyezése óta a lap egy másik belső munkatársa vezeti a rovatot.

Bilnitz Gyula és Géza. Irják meg pontos címüket, különben nem tudjuk elküldeni a jutalomkönyvet.

Mindazoknak, akik a karácsonyi ünnepek alkalmával megemlékeztek az Ifjuságról, ez- uton mondunk hálás köszönetet. Az újév al- kalmával pedig az Ifjuság minden egyes ol- vasójának boldog üzenetűt kívánunk és kérjük őket, hogy ezentul is hűséges, kitartó és szorgalmas tagjai maradjanak a gárdá- nak.

Szerkesztői üzenetek

P. S. Nem az illető utján került a hír a lapba, s így őt ügyvéd utján is hiába tenné felelőssé. Nagykoru 21 éves korában lesz a fiú.

Sürgős. Lehetséges, de nehezen megy. Tes- sék az illetékes cerculnál eljárni; kérvényt is majd ott kell beadni. Ideje van még rá.

Egy előfizető. Olyan rendelet, mely lehető- vé tenné, hogy valaki négy középiskolá- al egyéves önkéntes legyen, nincs. Csak éretti- ségi alapján.

Tordai fatüzelők. Önök újabb emelését ké- rik a földgáz árának, mert ezzel a fával való tüzelés általánosabb lesz, s nemcsak a tüzfá- kereskedők járnak jól, de sok-sok munkanél- küli is, aki favágással, stb. kenyérhez jut. Mi nem füzünk kommentárt e szatirikus kíván- sághoz, a válasz joga az érdekelt gáztársasá- gé. Azt hisszük, hogy ez az üzenet pótolja a beküldött cikk: „Valami még a tordai föld- gázról” közlését.

Páris. Rue de Goff 10.

M.-né, Sepsiszentgyörgy. A Monitorul Ofi- cial 196. számában a közoktatásügyi miniszter 113.984—1931. 8.14 számú határozatával együtt. Az ügy nem könnyű és elég költsé- ges is.

L. E., Nagyvárad. Az előadó tényleg Szat- máron lakik és onnan küldi nagyérdékű cik- keit lapunknak.

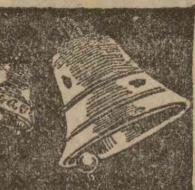
P. L., Csikszentgyörgy. B. levele alapján készséggel állapítjuk meg, hogy a preceptor- ról megjelent közleménynek nem Ön a be- küldője, s tudomásul vesszük, hogy Risnita ur maga is akarta a gyümölcspalinka főzés elő- mozdítását, de más tényezők megakadályoz- ták ugyanakkor, mikor a felcsiki adóhivatal körletében szabadon lehet főzni a pálinkát.

Urlovas. Tessék az egyetű elnökhöz, Schmidt Ottó téglagyárhoz, vagy Hazay Andor ter- ménykereskedőhöz, (Weisz Mihály-utca), a lo- vaglóiskola vezetőjéhez fordulni; tőlük min- den részletre vonatkozóan felvilágosítást kap- nek. Kuncz Aladár életrajza még megírásra vár; mint nőtlen ember halt meg.

Wassermann:

Etsel Andergast

A „Mauricius-ügy” folytatása. Regény 2 kötetben. 760 oldal. Ára 232.— lej. Wassermann korábbi regényének, a Mauricius-ügynek folytatása, de csak olyan értelemben, hogy itt is nagy szerepet ját- szik Etsel Andergast, a Mauricius-ügy lángoló lelkű gimnázistája, akit itt már mint egyetemi hallgatót látunk viszont. Egyébként, ez a könyv teljesen önálló regény, amely egészen más problémákkal foglalkozik, olyan kérdésekkel, amelyek sokkal aktuálisabbak és égetőbbek, mint Mauricius tragédiája. — Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

B. U. É. K.

Legyen az új év boldog és szerencsés. (Volt már elég gond, bánat és szenvedés!)

Legyen az új évben mindenben örömlünk, a sok nyomorúság maradjon mögöttünk.

A sok könnyből, jajból elég volt, elég volt! Legyen ez új év szebb, jobb, mint az elmúlt!

Nagykároly. BRACH ILONKA

A fogaskérdés

Elefánt Pucinak nagyon fájt a foga. Már három napja nem volt sem éjjele, sem nap- pala. Sem nem evett, sem nem aludt és amik- or nem bírta már tovább, átsétált Bagoly nénéhez, a szomszédba.

— Mondja lelkem, Bagoly néném, mit csináljak? — kérdezte nagyon halkán, mert nem mert hangosan beszélni. Ugyanis, ha ki- nyitotta a száját, akkor bement a hideg levegő és olyankor még jobban ájt az odvas foga.

— Sohase szenvedjen, kedves szomszéd uram! — vigasztalta Bagoly néni, — men- jen csak el bátran a fogorvoshoz, majd az megszabadítja ettől a fájós zónnyetegtől.

— De nem fáj nagyon? — kérdezte fog- vacogva Elefánt Puci.

— Nem fáj, dehogyan fáj! — erősködött Bagoly néni.

Elefánt Puci rászánta hát magát, hogy el- megy a fogorvoshoz. Mit tagadjuk, amikor odaérkezett a fogorvos ajtajába, legszíveseh- ben visszafordult volna, de nem lehetett, mert a szobalány éppen akkor becsútott ki egy másik bejegést és nagy udvariasan betessé- kelte Elefánt urat.

Hamarosan rá is került a sor. A fogorvos kikopogtatta, hogy melyik az a hasznótlan fájós fog és elővette a legnagyobb fogóját, hogy kihúzza.

Nekifeküdt egyszer, nekigyrdkőzött két- zer... hiába minden. A fogó eltörtött, a fog- orvos karja kimerült, de a fog az állt a he-

Iskolák Egyesületek

MAGYAR HAZ AVATÁS LUGOSON. Lugosi tudósítónk jelentése: A város magyar társadalmának minden rétegét felölő örömmel keretében tartották meg Lugoson a magyar párttagozat és a Lugosi Magyar Dal és Zenegyylet közös otthonát képező Magyar Ház felavatási ünnepélyét. A magyar otthon felavatási ünnepélyét, amelyen részt vett a város polgármestere, dr. Birescu Sándor és dr. Vasile Sándor városi főjegyző is, Nikolis Dániel, volt országgyűlési képviselő, a nyolcvan éves nagy multu dalárda elnöke nyitotta meg hatásos beszéddel, a házavatási ünnepi beszédet pedig a lugosi párttagozat elnöke, dr. Jakabffy Elemér kamarai képviselő tartotta nagy tetszés mellett. A lugosi Magyar Dalárda ének- és zenekara Arató Andor kar-nagy vezetése alatt öb nagyszerű ének- és zeneszámmal egészítette ki a házavatási ünnepség műsorát.

KÉT ÚJ HARANGOT SZENTELTEK FEL ÉS JUBILÁRIS EMLÉKTÁBLÁT IEPLEZTEK LE A LUGOSI REFORMÁTUSOK. Lugosi tudósítónk jelentése: Kegyeletes és lelkeskedő ünnepségeket rendeztek karácsony napjaiban a lugosi reformátusok, modern, szép templomuk, most iskolai célokat is szolgáló díszes parochiájuk s az egyház és iskola fennmaradását biztosító hatalmas kétemeletes bérpalotájuk felépülésének huszonötödik évfordulója alkalmából. A jubiláris évforduló alkalmából rendezett istentisztelet után presbiteri diszgyűlés keretében adózott az egyházközség nagyevű megszervezőjének, néhai Pogány Károly akkori brassói-szörényi főispán emlékének, akinek előrelátó gondoskodása és fáradhatatlan buzgalma a semmiből teremtette meg az egyház jövőjét és fennmaradását minden időkre biztosító, nagy vagyontérteket képviselő ingatlanokat s az ország egyik legszebb református templomát. A presbiteri diszgyűlést követően leplezték le az

egyházi bérpalota falán elhelyezett díszes és impozáns jubiláris emléktáblát, amelyen Pogány Károly főispán, az egyházközség megszervezője, László Sándor miniszteri tanácsos, akkori gondnok, Varasdy Károly kir. tanácsos pénzügyigazgató, főgondnok, Papp Lajos első lelkész, Nemes Kálmán és Zöld József gondnokok nevét és emlékét örökítette meg az utódok kegyele. A jubileummal kapcsolatban szentelte fel Szombati-Szabó István lelkész az egyházközség két új harangját is, melyeket Pogány Károly főispán emlékének és feleségé, Teleki Leonie grófnő nevének megörökítésére öntetett az egyházközség, a hívek adományából.

A BRASSÓI MAGYARSÁG UJÉVE. Brassó város magyarsága ősi szokás szerint minden új esztendő beköszöntésénél küldöttei útján tiszteleg vezetőinél, hogy bizalmáról, ragaszkodásáról biztossítsa és az elkövetkezendő munkára kezet fogjon azokkal, kiket mozgalmainak élére állított. Brassó magyar intézményei ez évben is hűek maradtak a régi szokáshoz és népes küldöttségek tisztelegtek Szele Béla dr.-nál, a magyarság vezérének és Szabó Bénének, Brassó megye képviselőjének. Dél előtt tizenkét órakor a református egyházközség és iskoláinak küldöttsége jelent meg Csia Pál református lelkész és Dániel Viktor rektorprofesszor vezetése alatt Szele Béla dr. lakásán, hogy, mint az egyház főgondnokát köszöntse. Csia Pál az egyház, Dániel Viktor az iskolák jókívánságait tolmácsolták, kiemelve Szele Béla dr.-nak egyháza, iskolái és az összmagyarság érdekében kifejtett munkásságát és szerzett érdemeit. Egy órával később az Országos Magyar Párt Brassói Tagozatának, a Brassói Székely Társaságnak és Brassói Magyar Dalárdának küldöttei tisztelegtek Szabó Béné képviselő vezetése alatt Szele Béla pártelnöknél. Szabó Béné hatalmas beszédében vázolta a brassói magyarság kulturális, gazdasági és politikai helyzetét és tolmácsolta az egész magyarság őszinte ragaszkodását, elismerő háláját és rendíthetetlen bizalmát, kérte Szele Béla dr.-t, hogy vezesse Brassó magyarságát ezentul is azon az úton, melyen eddig közmegelegedésre és népiünk javára vezet. Szele Béla dr. válaszában vázolta a megoldásra váró nagy feladatokat, rámutatott a Jorga-kormány kisebbségellenes magatartására és az általános elnyomódás következtében egyre fenyegetőbb mérveket öltő bajokra és kérte a brassói magyarságot, hogy a válságos időkben is tartson szilárdan össze és hozza meg mindenki a legmesszebbmenő áldozatot, hogy a magyarság a nehéz időkben is megállhassa minden körülmények között helyét és kivihassa igazságának diadalát. Délután fél öt órakor Péter Antal dr. apátplebános vezetése alatt járult a Magyar Párt és a Székely Társaság küldöttsége Szabó Béné képviselő elé, hogy a magyarság köszönetét és háláját tolmácsolja, biztossítsa szerett képviselőjét változatlan bizalmáról és ragaszkodásáról. Péter Antal dr. szép üdvözlő beszédére, mely kerestelen szavakkal méltatta Szabó Béné önzetlen és sok eredményt produkáló munkásságát, Szabó Béné meghatottan válaszolt, kiemelve, hogy amíg megmarad ebben a tisztségében, melybe a megye magyarságának bizalma állította, mindig egész odaadással kíván és fog dolgozni a szegény népiünk törvényes és emberi érdekeinek biztosításáért.

A BRASSÓI IZRAELITA NŐEGYLET vasárnap délután tartja meg a Redoute éttermében szokásos táncos teadélutánját.

szent Antal-estélyt rendez gazdag műsorral a brassói római katolikus Nőegylet, szegényei számára, folyó hó 3-án, vasárnap délután 6 órakor a rajzteremben. Szeretettel meghív minden nemes lelket. Rendezők: Mecceneró Rezsóné és özv. Fodor Dezsóné. (e)

KÖSZÖNETNYILVANITÁS. A brassói római katolikus Nőegylet jótékonyági szakosztály vezetői ezúton mond hálás köszönetet az alább felsorolt kegyes adományokért, mely részben Palikó R. és r. névelémi irodába nemes szívű emberbarátok beadtak: 300 lejt: Friedrich Zell és Fiai, Rafineria de petrol societatea Anonima. Kamarit és Méder, H. Aronsohn et Co., özv. Sipos Ferencné és Lehotskyné. 250 lejt: Szent János-utcai zárda, Sebestyenné, özv. Kelemen Ferencné, Cluj. 200 lejt: Conrád Velkens, F. Essigmann, Szá-váné, özv. Huguak Tádéné, Simay Gerő, dr. Kovácsy Ernő, Tüzes András, M. Brossek, N. N., Szabó Mártonné, N. N., német urnó, özv.

Mélyen megszorodott szívvel tudjuk, hogy a forron szeretett férj, apa, nagypapa, após, testvér és rokon

Benovits Ábrahám

68 éves korában, december hó 31-én hosszas szenvedés után elhunyt.
Drága halottunkat f. hó elsején d. u. 2 órakor helyezték örök nyugalomra.

Emléke legyen áldott!
Brassó, 1932 jan. 2.
A gyászoló család.

Bojár Bálintné, Buzás Antal, Sárossy Gyuláné, szemkórházból a rend főnöknője, Bordeaux Árpádné, Pannik Mária, dr. Szánthó Samu, Johann Gött Sohn, Elektra inh. Roll Heichel, Karolina Papp, népszövetségi takarékos és hitelintézet, dr. Tutsek Géza, Pajoriu Ferenc, K. et G. Orehowsky és dr. kölcze. 150 lejt: M. S., K. Latzin és id. Benedek Dénes 100 lejt: Piszlinger Károlyné, Halász Gyuláné, Reiser, Eiszerné, Schmidt, Szarvas Imréné, Kugler Rudolfné, Fülöp I., Nagy Józsefné, Király Albertné, Filipánits István, Viktor Rugl, Nagy Samuél, Hackmüller, özv. Bede Antalné, Fritsch Ágnes, Lusziágné, Kramm Istvánné, N. N., Blecha, Nagy Béláné, Róbert Róth, Olga Zeidner, Pásztori és Hettmann Dresnandt, Szabó M., Singer gyógytár, Albertffy, Minisca Jánosné, Singhoffler Géza, Albertini, Mihailovits, Cipu János, Neumann Verzár Aladár, dr. Joan Lăciuc Zorn és Schmidt Józsefné, 60 lejt: özv. Ferenc Károlyné, 50 lejt: A. Faflik, Herz könyvkereskedő, Hahn Józsefné, özv. Wotsch Ferencné, Iliazi, Gruber Oszkár, Bosin Endre, Praha vár, Móni Gyula, 40 lejt: Carolina Fielk, V. seltes ruhát adtak: Haidl I.-né, K. J.-né, 4 pár új harisnyát és Papp Péter 7 pár új női harisnya. Deé István neje elhalálása alkalmából val női téli kabát, 2 pár használt cipő és felhőnműt a szegény gyermekek részére. (e)

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7-50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% engedmény. A bukaresti kiadás részére: szávanként 3 lej. 50 szeri megjelenésnél 2 lej.

Vételezés

AGRÁRBETÉTKÖNYVET eladók cséplőgépek, motorok, vasszerkezetek, lakatoszszerkezetek. Marosvásárhely, Csalárasilor 9. 16428

Nagyon olcsó áron szerethető a FINOM, MELEG GYAPJUHARISNYÁT, tartós, jóminőségű pamutharisnyát. Gyerekharisnyák, stucnik. Megrendelésre, vagy rakáról. Brassó, Str. dr. Babeş 6, földszint. Új kórházzal szemben. 16357

Eladó Bibarcfalván nagyobb mennyiségű széna, sarju és lucernasarju, megnezhető és elszállítható január 18-tól 23-ig Bibarcfalván. Értekezni lehet addig is levélben Szabó Árpád tanárnál, Székelyudvarhelyen. 16389

Allást keres

Gyermekszertő fiatal özvegyasszony elmenne gyermekkek mellé. Háztartásban segédkezne. Varráshoz ért. Szíves megkereséseket „Szerénv” jelgére a brassói kiadóba kér. 16429

Magyarul, románul, kevésbé németül beszélő, virág, konyha, táj- és faiskolai kertészetben teljes jártassággal bíró fiatal, nős, gyermektelen keresz állást keres. Bukarest, Str. Gramont 1-a szám. 16425

Allást nyer

Ügyes, megbízható ASSZONY keresetik, ki olcsó KIFÉZÉST saját számára VEZETHETNE, Brassó központjában. Ajánlatok „Jó szakácsnő” jelgére a brassói kiadóba. 16434

Lakás

Kolostor-ucea 4. üzlethelyiség, ugyanott modern 4 szobás lakás április 1-re kiadó. Értekezhetni Tutsek Jenő, Str. Mihail Weiss, D. e. 12-1-g. 16434

Vegyés

Fuchs fogorvos (20 évi párisi praxissal), Bukarest, BERZEI 35. Díjtalan kezelés, foghuzás. 16380

Könyvek

Petőfi összes költeményei egész vászonkötésben 65 lej. utánvétellel 85 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

Biri néni szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köve 130 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában. 14048

FIAIALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv, stb. Ára szíves borítólappal 40 lej.

SZÁSZORSZÉP KÖNYVEK fiatal lányok számára. Tutsek Anna szerkesztésében kötetenként 34 lejtért, *Ego, Zsuzsi* az új leány, *Krúdy Gyula*, Az alispán leányai, *Curtis Yorke*, A Ruthwen Gyerekek, *Lengyel Lajka*, A király és az apród, *Pálosy Éva*, A tanítónéni, *Bogárka, Pogány Elza*, Szárnypróbálgatás, *Farkas Imre*, Vissza Napkeletre, *Vándor Iván*, A költő, *Szegedi István*, Bátor kisleány az uccában. Uánvételezésnél a portóköltség 20 lej. Megrendelhetők a Brassói Lapok könyvosztályától.

Dr. Dávid György
Román nyelvű
és
Gyakorló könyv
legalkalmasabb a román nyelvnek magánul.
tanító nélkül
való elsajátítására
A 200 oldalas könyv ára portómentesen fizetve 80 lej, köve 100 lej.
Megrendelhető a
BRASSÓI LAPOK
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Megyeszékhelyen
existenciát biztosítok
ama izr. fiatal orvosnak, ki fiatal, szép lényomat feleségül veszi. Átírató at B. L. marosvásárhelyi kiadó hivatalába Albina-tér 17 küldendő.

Értesítés
Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy átvettem a **Kletter-féle, Brassó, Str. Regele Carol (Kapu-utca) 55** szám alatti vendégő vezetését, a hol napon a **kitűnő konyha** és esőrangú italok általnak a n. é. közönség rendelkezésére.
Abonama-rendszer bevezetve.
Szíves pártfo ást kér
GERGELY SÁNDOR, vendéglős.

AZ ÚJ ATHENEUM sorozat második kötete:
Móricz Zsigmond
Forr a bor
A nagy magyar író legújabb regényalkotása. A nagy diákok az élel küszöbön álló fiatalok remek életének remek regénye 291 oldal, egész vászon kötésben.
CSAK 68 LEJ
Kapható a **Brassói Lapok** Könyvosztályában

A NŐ

Tanulmányok a nő testéről, nemi életéről, erotikájáról

Írta: **BAUER A. BERNHARD** orvostanár, egészségügyi főtanácsos
Két hatalmas kötet 880 oldal!
Ezt a világhírű, nagyértékű művet termelési áron alul tudjuk az olvasóknak biztosítani.
RÖVID KIVONAT A TARTALOMBÓL: Az ókor és középkor. — A Talmud. — Az erőteljes levő lány. — A felvilágosítás. — Az érett fiatal leány. — A vőlegény. — A fiatal feleség. — Az érett nő. — Az öregedő nő. — Az aggszűz. — Veszedelmes kor a nő és a férfi életében. — A nemi tudományról általában. — A nő nemi élete. — A nemi ösztön névelés. — Tánc és erotika. — Sport és erotika. — Cél szerű és szerelmi házasság. — A vadházasság és álházasság. — A szabad szerelem. — A vig özvegy. — Szabadság és házasság. — A kannibalizmus. — A prostitúció. — A bukott leány. — A párisi utóköles romlása. — A barátnő. — A nemi betegségek. — A nő, mint győztes. — Polygamia. — Fetisizmus. — Szerlem és bűn. — Házasságtörés. — Kettős öngyilkosság. — Miért tűri a nő a rabszolgaságot? — A démoni nő. — A megcsalt nő. — A féltékenység ezen véde. — Özvegyek eltehető Indiában. — Ipszerű prostitúció, stb. stb.
880 nagy oldal a két kötet és az ára csak 400 lej az eddigi 1200 lej helyett
Az **ECONOMIA** tagjai valamint hitelképes egyének részletfizetésre is kaphatják.
Brassói Lapok Könyvosztálya

B. L. Kocsis Béla Felelősszerkesztő:
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 10J, negyedévre 33J, félre 63J, évente 123J lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 42J, félre 82J, évente 160J lej.
Fiókiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsóféhérvármezők részére **Dáva, Str. Ioan Creanga 2.** Telefon 17 (Balogh Géza)
MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Koan Jenő. — Dás: Str. S. Baranțiu 10. (Osztan Kálmán) — Kolozsvár: Str. Duca-arior 7. (vot. Gintu-utca) Naumina Igánc. — Marosvásárhely: Benjámin Árpád Str. Berarie 1. (Sára-ut.) — **Magyarszék:** Iradj László 13. (Szigetváry László) — **Magyaróvár:** Str. Nic Jit 32. (Szabó Gyula) — **Szatmár:** Csokor-naru 10. (Várad József) — **Szilágy:** Mily (Halperin Ernő) — **Torda:** Str. Regele Gerő-nand 25. (Dénes József)
Központi szervezők pénzügyi jogosságát Bartha Géza, Dán Mózes
HIRDETÉSEKET leveleznek a kiadóvataoz, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk